
PRŮVODCE

APLIKAČNÍ PRAXÍ OZ
PRO NADACE A NADAČNÍ FONDY

Fórum
Dárců
Czech
Donors
Forum

JUDr. Lenka Deverová pro Fórum dárců z.s.

Praha 2025

Mgr. Klára Šplíchalová

výkonná ředitelka Fóra dárců

Vážení zájemci o nadační praxi,

*ve spolupráci s přední expertkou nejen na nadační právo, JUDr. Lenkou Deverovou, jsme pro vás připravili **legislativní výklad**, který se věnuje současné **nadační praxi**.*

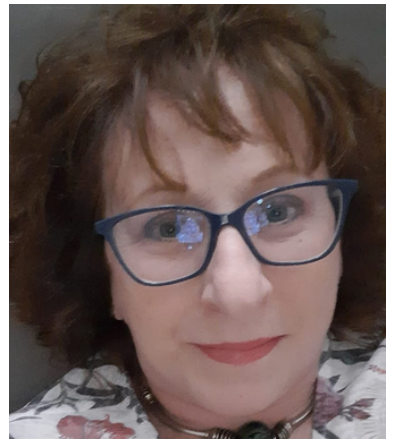
*Novodobý nadační sektor vznikl po roce 1989 a za uplynulých pětatřicet let se stal významným aktérem veřejně prospěšného prostředí. Nadace a fondy ročně rozdělují zhruba čtyři miliardy a fungují jako **společensky odpovědní investoři**. V uplynulých letech se nadační subjekty spolupodílely na řešení řady významných společenských otázek.*

*Občanský zákoník, který fungování nadací a nadačních fondů upravuje, je již v platnosti více než deset let, a to je vhodná příležitost podívat se, **jak se vyvinula aplikační praxe** a v jakých reáliích nadace a fondy aktuálně fungují. Věříme, že se tento průvodce stane cenným pomocníkem pro vaši smysluplnou nadační práci.*

**Fórum
Dárců
Czech
Donors
Forum**

JUDr. Lenka Deverová

advokátka

Od roku 1994 se věnuje především **nadačnímu a spolkovému právu**. Je předsedkyní Výboru pro legislativu a financování Rady vlády pro nestátní neziskové organizace. Působí jako vysokoškolský pedagog na **Fakultě humanitních studií Univerzity Karlovy**, kde se věnuje v magisterském oboru Studiím občanské společnosti, zejména problematice právního rámce **občanského sektoru a sociálního podnikání**.

Podílela se na přípravě zákona č. 227/1997 Sb., **o nadacích a nadačních fondech**, i na přípravě občanského zákoníku – úpravě spolků a nadací.

Je autorkou řady článků k problematice neziskového sektoru a spoluautorkou řady publikací jako např.:

Deverová, Svejkovský, Adamec: **Zákon o obecně prospěšných společnostech**, komentář, C. H. Beck, 2011.

Svejkovský, Deverová a kol.: **Právnícké osoby v novém občanském zákoníku**, komentář, C. H. Beck, 2013.

Švestka, Dvořák, Fiala a kol.: **Občanský zákoník**, komentář, Svazek 1., Wolters Kluwer ČR, 2014.

OBSAH

I. NADACE A NADAČNÍ FONDY – ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA.....1

II. ROZDÍL MEZI NADACÍ A NADAČNÍM FONDEM.....1 - 4

- a. Délka trvání
- b. Vkladová povinnost
- c. Majetek
- d. Poskytování nadačních příspěvků
- e. Výroční zpráva
- f. Audit účetní závěrky
- g. Statut

III. ZALOŽENÍ A VZNIK.....4 - 23

A. Otázky, které si musí klást ten, kdo uvažuje o založení nadačního subjektu (str. 4 - 5)

B. NADACE (str. 5 - 18)

- a. Zakladatelé nadace
- b. Účel nadace
- c. Založení nadace – nadační listina
- d. Statut nadace

C. NADAČNÍ FOND (str. 18 - 23)

- a. Zakladatelé nadačního fondu
- b. Účel nadačního fondu
- c. Založení nadačního fondu – nadační listina
- d. Statut nadačního fondu

IV. ORGÁNY.....23 - 39

A. NADACE (str. 23 - 36)

- a. Správní rada
  - b. Dozorčí rada
  - c. Revizor
  - d. Ředitel
-

B. NADAČNÍ FOND (str. 36 - 39)

- a. Správní rada
- b. Dozorčí rada/revizor
- c. Ředitel

V. REJSTŘÍKOVÉ SOUVISLOSTI.....39 - 49

- A. NADAČNÍ REJSTŘÍK
- B. SBÍRKA LISTIN
- C. REJSTŘÍKOVÉ ŘÍZENÍ

VI. EVIDENCE SKUTEČNÝCH MAJITELŮ.....49 - 50

VII. MAJETEK.....51 - 63

- A. NADACE
- B. NADAČNÍ FOND

VIII. PODNIKÁNÍ.....63 - 65

- A. NADACE
- B. NADAČNÍ FOND
- C. ROZDÍL VÝDĚLEČNÁ ČINNOST A PODNIKÁNÍ

IX. ZRUŠENÍ A LIKVIDACE.....66 - 83

- A. NADACE
- B. NADAČNÍ FOND

Právní předpisy.....84

Doporučená literatura.....84

I. NADACE A NADAČNÍ FONDY – ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKA

Nadace a nadační fondy jsou právnické osoby, které jsou svou podstatou účelová sdružení majetku. Nadace i nadační fondy mohou být založeny zakladatelem k dosahování společensky či hospodářsky užitečných cílů nebo k soukromému účelu. Jedná se však o dva samostatné typy právnických osob.

II. ROZDÍL MEZI NADACÍ A NADAČNÍM FONDEM

Vedle společné charakteristiky nadací a nadačních fondů, jako účelových sdružení majetku, stanoví občanský zákoník (dále jen „OZ“) řadu rozdílů, kterými se odlišuje nadace a nadační fond.

a. Délka trvání

OZ stanoví, že zakladatel zakládá nadaci **k trvalé službě společensky nebo hospodářsky užitečnému účelu**. Předpokládá se tedy trvalost její existence. Požadavek na trvalost (časovou neomezenost) existence nadace však není absolutní.

OZ v §376 předpokládá, že nadace může být zrušena **naplněním svého účelu**. Stanoví-li zakladatel v nadační listině účel, u kterého může dojít k jeho naplnění, např. obnova kulturní památky, bude existence nadace nepochybně časově ohraničena.

V zásadě **není vyloučeno ani založení nadace na dobu určitou**, pokud tak stanoví zakladatel v nadační listině. V případě založení nadace na dobu určitou se podpůrně použije ustanovení §171 OZ, podle něhož se právnická osoba zrušuje uplynutím doby, na kterou byla založena. S ohledem na poměrnou obtížnost likvidace nadace, kdy do likvidačního zůstatku vstupuje majetek z nadační jistiny, se **nedoporučuje nadaci zakládat na dobu určitou**.

Nadační fondy jsou považovány za subjekty dočasného charakteru. Neznamená to však, že by nadační fond nemohl být založen s úmyslem jeho dlouhodobé existence. U nadačního fondu není omezeno ani založení na dobu určitou, ani založení ke konkrétnímu účelu, který může být naplněn. **Zrušení a likvidace nadačního fondu je výrazně jednodušší než u nadace.**

b. Vkladová povinnost

U nadace i nadačního fondu, jako účelových sdružení majetku, musí být při založení vložen zakladateli vklad. Vklad musí vložit každý ze zakladatelů.

U nadace musí být vklad při založení nadace **min. 500.000 Kč**. Je-li zakladatelů více, musí součet všech jejich vkladů být v minimální zákonem stanovené výši. Je-li předmět vkladu do nadace nepeněžitý, musí splňovat předpoklad trvalého výnosu. Hodnotu nepeněžitého vkladu stanoví znalec.

Vklad do nadačního fondu nemusí splňovat předpoklad trvalého výnosu. **Není stanovena jeho minimální hodnota**. Může jim být i 1 Kč za každého zakladatele. Hodnotu nepeněžitého vkladu stanoví znalec.

c. Majetek

Majetek nadace tvoří dvě složky. První složkou je **nadační jistina** (alespoň 500.000 Kč) tvořená věcmi, které splňují předpoklad trvalého výnosu. Druhou složkou majetku nadace je **ostatní majetek nadace**. Výnosy z nadační jistiny **jsou** osvobozeny od daně z příjmů.

Majetek nadačního fondu je jednosložkový, nevytváří nadační jistinu. Výnosy z nadační jistiny **nejsou** osvobozeny od daně z příjmů.

d. Poskytování nadačních příspěvků

Nadace **nesmí** podle §353 OZ poskytnout nadační příspěvek svému zakladateli, členům orgánů nadace nebo zaměstnancům nadace ani osobám jim blízkým.

Zakladateli může nadace **výjimečně** poskytnout nadační příspěvek, jsou-li pro to důvody hodné zvláštního zřetele, vyvolané na straně zakladatele změnou okolností. O existenci důvodů hodných zvláštního zřetele rozhodne správní rada po projednání s dozorčí radou.

Poskytování nadačních příspěvků nadačním fondem není nijak ze zákona omezeno nebo limitováno. Limity pro poskytování nadačních příspěvků může stanovit zakladatel v nadační listině.

e. Výroční zpráva

Nadace **je povinna** sestavit každoročně do konce 6. měsíce od uplynutí předchozího účetního období **výroční zprávu**, která obsahuje účetní závěrku a přehled o veškeré činnosti nadace včetně zhodnocení této činnosti. Obsah výroční zprávy stanoví §358 odst. 3 OZ.

Nadační fond **nemá zákonem stanovenou povinnost** vydávat výroční zprávu. Povinnost vydávat výroční zprávu může stanovit zakladatel v nadační listině.

f. Audit účetní závěrky

Řádná účetní závěrka, mimořádná účetní závěrka a konsolidovaná účetní závěrka nadace, jejíž nadační jistina nebo obrat v uplynulém účetním období dosáhl výše 5.000.000 Kč, musí být **ověřena auditorem**.

Pro nadační fond **není stanovena povinnost účetní závěrky**.

g. Statut

Nadace **má povinnost** mít statut, v němž upraví alespoň způsob jednání orgánů nadace a podmínky pro poskytování nadačních příspěvků. Statut vydá buď zakladatel současně s nadační listinou, nebo správní rada po předchozím souhlasu dozorčí rady do jednoho měsíce od vzniku nadace

Nadační fond **nemá povinnost** vydat statut.

III. ZALOŽENÍ A VZNIK

A. Otázky, které si musí klást ten, kdo uvažuje o založení nadačního subjektu:

a. Je mnou uvažovaná aktivita v konkrétním místě potřebná?

Než zahájí zakladatel konkrétní právní kroky k založení nadačního subjektu, měl by se seznámit s prostředím, v němž má nadační subjekt působit; zjistit, zda bude činnost nadace nebo nadačního fondu potřebná, zda zamýšlenou činnost nedělá v okolí nějaká jiná nezisková organizace, zda bude o jeho činnost zájem.

b. Je nadace nebo nadační fond tou nejvhodnější právní formou pro mnou uvažovanou aktivitu?

Ve vazbě zamýšlený účel, k němuž chce zakladatel nadační subjekt založit, by měl zakladatel posoudit, zda je vhodnější založit nadaci nebo nadační fond, nebo, zda by nebylo vhodnější založit ústav nebo spolek. Pokud například chce zakladatel založit neziskovou organizaci, která bude převážně zajišťovat určitou činnost, poskytovat určité služby, může být vhodnější založit ústav.

c. Bude činnost nadace nebo nadačního fondu udržitelná – zdroje, poptávka, konkurence?

Zakladatel by měl mít zpracovaný proveditelný „podnikatelský“ plán, který mu umožní zjistit, zda je jeho vize v určitém časovém

horizontu udržitelná. Musí mít představu o hmotných zdrojích na zajištění činnosti zamýšleného subjektu.

K založení nadace nestačí mít pouze prostředky, které tvoří vklad do nadační jistiny. Zakladatel musí mít představu, z čeho bude zajišťovat činnost do doby, než např. získá sponzory, dotaci, než bude mít příjmy z vlastní činnosti. Zakladatel musí vědět, kolik lidí a s jakou kvalifikací bude potřebovat k realizaci nadačního účelu, které činnosti lze outsourcovat.

d. Jaká bude role zakladatele?

Zakladatel musí mít představu o své pozici ve vztahu k zakládanému subjektu. Bude pouhým zakladatelem s právy vymezenými v nadační listině, např. změna nadační listiny, změna účelu, jmenování členů správní rady a dozorčí rady, nebo bude současně vykonávat funkci člena některého z orgánů nadace či nadačního fondu nebo se bude přímo podílet na realizaci účelu nadace nebo nadačního fondu jako jeho zaměstnanec.

B. NADACE

a. Zakladatelé nadace

Zakladateli nadace mohou být fyzická nebo právnická osoba, a to jedna osoba samostatně, nebo více osob v jakékoliv kombinaci fyzických či právnických osob. Stojí-li na straně zakladatele nadace více osob, považují se za zakladatele jediného a v záležitostech nadace musí jednat **jednomyslně**; odmítá-li některá z těchto osob souhlas bez vážného důvodu udělit, nahradí jej na návrh kteréhokoliv z ostatních zakladatelů svým rozhodnutím soud (§309 odst. 3 OZ).

Zakladatel není voleným ani jmenovaným orgánem nadace, proto se na něj nevztahují ustanovení §151 - 160 OZ o podmínkách členství a rozhodování orgánů právnických osob. Je-li zakladatelů více, je vhodné upravit v nadační listině, jakým způsobem probíhá jejich rozhodování ve věcech jim svěřených nadační listinou, jako

je např. rozhodování o změně účelu nadace, o změně nadační listiny, rozhodování o jmenování a odvolání členů správní a dozorčí rady, zda jde o rozhodování, např. na společném prezenčním jednání, on-line jednání, možnost rozhodnout **per rollam**.

Zakladatel může být současně členem správní nebo dozorčí rady popř. i ředitelem. Pak se na něj vztahují v plném rozsahu zákonná ustanovení a ustanovení nadační listiny a statutu o těchto orgánech.

Jednou ze zásadních otázek, která se zakladatelů týká, je možnost změny okruhu zakladatelů nadace. **Dle aplikační praxe nemůže zakladatel ze své pozice odstoupit.** Není-li voleným ani jmenovaným orgánem nadace, nevztahuje se na něj možnost rezignace dle §160 OZ. Je však možná změna okruhu zakladatelů převodem práv a povinností zakladatele, tj. na smluvním základě na některého z ostatních zakladatelů nebo i na jinou osobu mimo okruh zakladatelů.

Další diskutovanou otázkou je, zda zakladatelská práva k nadaci přecházejí na dědice. Dědění je v českém právu chápáno jako přechod majetkových práv a povinností zemřelého (zůstavitele) na jeho právní nástupce (dědice) okamžikem smrti zůstavitele.

Práva zakladatele nadace jsou osobního charakteru, nemají majetkovou podstatu a nemohou být tedy předmětem dědictví.

Má-li zakladatel zájem na tom, aby byl zachován vliv jeho dědiců na nadaci i po jeho smrti, je možné, aby v nadační listině založil právo svých dědiců na vyslovení souhlasu se změnou účelu nadace (§323 OZ), právo jmenovat a odvolávat po jeho smrti členy správní i dozorčí rady.

b. Účel nadace

Účel nadace stanoví zakladatel **v nadační listině**. Účel nadace může být veřejně prospěšný nebo dobročinný (soukromý). Veřejně prospěšný účel spočívá v podpoře obecného blaha na rozdíl od dobročinného, který spočívá v podpoře určitého okruhu osob, které jsou určeny jednotlivě nebo i jinak.

Pojem **obecné blaho** patří k tzv. neurčitým právním pojmům, jejichž obsah není přesně jevově vymezen a dostatečně právně definován. K naplnění jejich obsahu dochází aplikační praxí a jejich interpretace bývá obsahem soudních rozhodnutí. **Obecné blaho je pojem, který popisuje činnosti, které přinášejí prospěch neurčitému počtu osob, jsou zaměřeny na celou společnost nebo její významnou část.**

Společensky užitečným účelem může být vše, co se týká lidské společnosti a může jí být prospěšné. Typicky půjde o aktivity výchovné, vzdělávací, vědecké, umělecké, kulturní, sociální, zdravotní, humanitární, charitativní, tělovýchovné, sportovní, rozvojové, náboženské, environmentální, antidiskriminační, právní, lidskoprávní, protikorupční, ochranné, poradenské, podpůrné pro nejrůznější skupiny společnosti, jako jsou děti, mládež, ženy, důchodci, cizinci, lidé nejrůzněji hendikepovaní, lidé v nejrůznějších sociálních situacích.

Hospodářsky užitečným účelem může být jednak vše, co přináší ekonomický prospěch, ale nejen to. I tento pojem je třeba vyložit širěji, jako cokoliv, co vytváří, spravuje, pečuje nebo nakládá s určitou hodnotou.

V praxi o tom, který nadační účel je veřejně prospěšný, rozhoduje soud akceptací stanovení účelu nadace zakladatelem v nadační listině a povolením zápisu účelu do nadačního rejstříku.

Za soukromou nadaci lze považovat nadaci, která je zakladatelem založena k soukromým účelům, kterými je obvykle podpora samotného zakladatele nebo okruhu zakladateli blízkých osob,

jež bývají specifikovány jednotlivě nebo skupinově nebo mají úzkou vazbu na zakladatele. Účel soukromé nadace směřuje ku prospěchu zakladatele nebo jemu blízkých osob.

Označení „**dobročinná nadace**“, které používá OZ pro soukromou nadaci, může být chápáno jako problematické, neboť označení „dobročinnost“ je obvykle chápáno jako činnost, při které někdo dobrovolně a bezúplatně pomáhá jiným lidem nebo organizacím.

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů používá pro soukromou nadaci a nadační fond označení **rodinná fundace**, jíž rozumí nadaci nebo nadační fond, které podle svého zakladatelského jednání slouží **k přímé podpoře zakladatele nebo osob blízkých zakladateli, nebo jejichž činnost směřuje k podpoře zakladatele, nebo osob blízkých zakladateli**. Vychází tedy z vymezení dobročinného účelu nadace v OZ. Rodinné fundace **nepožívají daňových výhod**, které náleží nadacím a nadačním fondům založeným k veřejně prospěšným účelům.

Ve veřejném prostoru se setkáme s používáním označení „**rodinná nadace**“ pro nadaci, kterou založili členové rodiny k naplňování veřejně prospěšného účelu, např. Nadace rodiny Vlčkových, Nadace THE KELLNER FAMILY FOUNDATION. Tyto nadace neslouží podpoře zakladatele nebo osob jemu blízkých, v souladu s §355 OZ jim neposkytuje nadační příspěvky. Nejedná se tedy o rodinné nadace ve smyslu shora uvedeného zákonného vymezení.

Změna účelu nadace

Účel nadace lze měnit, jestliže změnu účelu upravuje nadační listina nebo o ní rozhodne způsobem stanoveným v OZ soud. Primárně může změnit účel nadace zakladatel, pokud si toto právo vyhradí v zakládací listině.

Lze doporučit, aby zakladatel změnu účelu nadace provedl po projednání se správní radou, která bude jako statutární orgán nadace zajišťovat realizaci upraveného účelu nadace.

Zakladatel může v zakládací listině založit právo rozhodovat o změně účelu některému z orgánů nadace, zpravidla správní radě.

Pokud zakladatel neupraví v nadační listině způsob změny nadační listiny, lze změny nadační listiny dosáhnout pouze soudní cestou. OZ odlišně upravuje:

- a. postup změny účelu nadace, existuje-li zakladatel, a**
- b. postup změny účelu nadace, není-li již zakladatel.**

Ad a)

Soud o změně účelu nadace může rozhodnout **na návrh nadace**, který musí být schválen správní radou a dozorčí radou. Vzhledem k tomu, že soud takto navrženou změnu účelu zamítne, pokud se změnou nesouhlasí zakladatel (§321 OZ), měla by správní rada před podáním návrhu na změnu účelu soudu získat **souhlas zakladatele** a ten přiložit k návrhu na změnu účelu nadace. Pokud zakladatel souhlas nedá, je bezúčelné návrh soudu podávat.

Po podání návrhu na změnu účelu nadace, musí nadace bez zbytečného odkladu **zveřejnit v Obchodním věstníku** (§3018 OZ) na dobu 30 dnů oznámení o navrhované změně. Kdokoliv, kdo osvědčí právní zájem, může návrhu na změnu účelu odporovat a soud musí posoudit, zda takovýto odpor je oprávněný. K tomu si vyžádá i vyjádření nadace. Soud může o změně účelu rozhodnout **nejdříve po uplynutí 30denní lhůty**.

Může nastat i situace, kdy se stane dosažení účelu nadace nemožné nebo obtížně dosažitelné z příčin, které zakladatel nemohl předpokládat, nebo které mu byly neznámé.

V takovém případě soud na návrh zakladatele nebo osoby, která osvědčí právní zájem, rozhodne o změně původního účelu na podobný s výjimkou případů, kdy by nadační listina stanovila jinak.

Ad b)

Není-li tu již zakladatel nebo osoba, které zakladatel v nadační listině založil právo změnit účel nadace, rozhodne soud o změně účelu nadace na návrh nadace odsouhlasený správní a dozorčí radou a při rozhodování vezme na zřetel známé zakladatelovy úmysly a přání, i když nejsou z nadační listiny zřejmé.

Správní rada podávající návrh soudu k tomu musí doložit **relevantní důkazy** (např. korespondenci se zakladatelem, návrh svědků).

Specifickou změnou účelu je změna účelu **z veřejně prospěšného na soukromý** (dobročinný). O takové změně **vždy rozhoduje soud**, a to pouze v případě, že pro takovouto změnu existuje zvlášť závažný důvod a zakladatel v nadační listině takovouto změnu nevyloučil.

Změnu účelu nadace ze soukromého (dobročinného) na veřejně prospěšný OZ specificky neupravuje. V takovém případě se využije postup stanovený obecně pro změnu účelu nadace.

Pokud dojde ke změně účelu nadace, **nelze bez souhlasu dárce použít dary poskytnuté pro původní účel ani výnosy z nich ve prospěch nového účelu**, ale musí být použity k původnímu účelu nadace nebo popř. vráceny dárci. Tím jsou chráněny třetí osoby poskytující dary před jejich užitím k jinému účelu.

O změně účelu rozhoduje příslušný **krajský soud** (v Praze Městský soud). Nejedná se o rejstříkové řízení, ale o rozhodování ve statusové věci právnické osoby v tzv. zvláštním řízení soudním podle zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních. **Účastníkem řízení a navrhovatelem je nadace zastoupená správní radou.**

c. Založení nadace - nadační listina

K založení nadace dochází právním jednáním - nadační listinou, která má podobu zakládací listiny nebo pořízení pro případ smrti (závěti, dědickou smlouvou, dovětkem).

Pro nadační listinu se jako obligatorní forma stanoví **forma notářského zápisu**. Notářský zápis podepisují všechny osoby, které nadační listinu pořizují. Požadavek formy notářského zápisu platí i pro změny nadační listiny. Nedodržení formy notářského zápisu má za následek neplatnost nadační listiny.

Povinný obsah nadační listiny (§310 OZ):

- a) **Název a sídlo nadace**; název musí obsahovat slovo „nadace“. Sídlo nadace může být v nadační listině uvedeno pouze názvem obce. Úplná adresa nadace se uvede v nadačním rejstříku. Uvedení pouhého názvu obce lze doporučit v případě změny sídla v rámci obce. Pak není nutné měnit nadační listinu. O změně sídla může po vzniku nadace, není-li to nadační listinou vyloučeno, rozhodnout správní rada po předchozím souhlasu dozorčí rady.
- b) **Jméno zakladatele (jména zakladatelů) a jeho/jejich bydliště nebo sídlo.**
- c) **Vymezení účelu**, pro který se nadace zakládá (viz kap. III B. a).
- d) **Údaj o výši vkladu každého zakladatele.**

Do nadační listiny se zapisuje výše vkladu každého zakladatele v korunách. Souhrnná výše vkladů všech zakladatelů musí být **minimálně 500.000 Kč**.

Není stanovena povinnost uvádět v zakládací listině věcnou skladbu vkladů do nadace. Není-li však v nadační listině předmět nepeněžitého vkladu jmenovitě uveden, platí nevyvratitelná právní domněnka, že vklad je plněn v penězích.

e) **Údaj o výši nadačního kapitálu.**

Nadační kapitál je peněžní vyjádření hodnoty nadační jistiny, při založení souhrnné hodnoty vkladů všech zakladatelů.

f) **Počet členů správní rady i jména a bydliště jejích prvních členů** a údaj, jakým způsobem členové správní rady za nadaci jednají.

Počet členů správní rady může být uveden pevně stanoveným číslem, minimálním počtem nebo rozpětím od xx členů do xx členů. U fyzických osob – členů správní rady a totožně i členů dozorčí rady – se v nadační listině nemusí uvádět jejich rodné číslo ani datum narození.

Způsobem jednání za nadaci se rozumí stanovení, jakým způsobem správní rada zastupuje nadaci navenek, např. nadaci zastupuje předseda správní rady samostatně, nadaci zastupují předseda a místopředseda správní rady společně apod.

g) **Počet členů dozorčí rady i jména a bydliště jejích prvních členů**, případně, není-li dozorčí rada zřizována, jméno a bydliště prvního revizora.

Počet členů a uvedení údajů o členech dozorčí rady nebo revizora totožně viz správní rada.

h) **Určení správce vkladů.**

Správce vkladu je osoba, které zakladatelé předávají své vklady do nadace a tím ztrácejí možnost dispozice s těmito vklady. V soudní praxi je akceptováno, aby správcem vkladu byl i některý ze zakladatelů.

Správce vkladu drží vklady zakladatelů do vzniku nadace. Nadace nabývá vlastnické právo k předmětu vkladu dnem zápisu nadace do nadačního rejstříku s výjimkou nemovitostí, k nimž nadace nabude vlastnické právo dnem zápisu do katastru nemovitostí.

Peněžní prostředky tvořící vklad zakladatelů do nadace složí správce vkladu na zvláštní účet u banky, který správce vkladu pro nadaci a na její jméno zřídí.

i) **Podmínky pro poskytování nadačních příspěvků**, případně okruh osob, jimž je lze poskytnout, nebo okruh činností, jež nadace může vzhledem ke svému účelu vykonávat, anebo určení, že tyto náležitosti stanoví statut nadace.

V nadační listině může zakladatel kromě obligatorních náležitostí dále:

a) Stanovit, v jakém rozsahu a jakým způsobem může zakladatel měnit nadační listinu nebo stanovit oprávnění změnit nadační listinu jinému orgánu nadace, zpravidla správní radě nebo i jiné osobě (§317 OZ).

b) Určit ustanovení nadační listiny, která jsou nezměnitelná, popř. určit nezměnitelnosti celé nadační listiny (§318 a §320 OZ).

c) Stanovit právo zakladatele nebo jiného orgánu nadace změnit účel nadace (§321 OZ).

d) Stanovit délku funkčního období členů správní rady a dozorčí rady. Není-li funkční období určeno v nadační listině, je pětileté (§§365 a 372 OZ).

e) Stanovit jiný způsob volby a odvolávání členů správní rady než správní radou samotnou a členů dozorčí rady než dozorčí radou samotnou (§§365 odst. 1 a 372 OZ); velmi často je tato pravomoc svěřena zakladatelům.

f) Stanovit, že určitý počet členů správní rady nebo dozorčí rady musí být zvolen z kandidátů navržených osobami určenými nadační listinou, případně osobami určenými způsobem stanoveným v nadační listině (§§365 odst. 2 a 372 OZ).

g) Stanovit další omezující podmínky pro členství ve správní radě a dozorčí radě nad rámec omezení stanovených OZ (§363 a §369 OZ).

h) Stanovit další důvody k odvolání člena správní rady nebo dozorčí rady, než které určuje občanský zákoník (§§366 a 372 OZ).

i) Stanovit, že funkci revizora může vykonávat právnická osoba, jejíž předmět činnosti umožňuje výkon kontrolní a revizní činnosti a popř. stanovení, že tuto funkci může vykonávat po dobu neurčitou (§373).

j) Stanovit funkční období revizora kratší než 5 let a vyloučit opakovanou volbu revizora (§374 odst. 2 OZ).

k) Stanovit jiný způsob volby revizora než správní radou a určení jiných důvodů odvolání revizora, než stanoví OZ (§375 OZ).

l) Stanovit možnost rozhodování správní rady a dozorčí rady per rollam nebo s využitím technických prostředků (rozhodování on-line).

m) Stanovit možnost vytvoření funkce ředitele nadace a určit způsob jeho ustavení do funkce, popř. v tomto odkázat na statut.

n) Vyhradit si právo na změnu statutu nadace.

o) Stanovit způsob naložení s likvidačním zůstatkem nadace (§378 OZ).

p) Připustit změnu právní formy nadace na nadační fond, došlo-li ke snížení hodnoty nadační jistiny pod 500.000 Kč na dobu nikoli přechodnou (§391 OZ).

Zákazy, které může zakladatel stanovit v nadační listině:

a) Zákaz podnikání nadace (§307 OZ).

b) Vyloučení možnosti změny statutu vydaného zakladatelem rozhodnutím správní rady (§314 OZ):

Vydá-li statut zakladatel společně s nadační listinou, může vyloučit, aby o změně takto vydaného statutu rozhodovala správní rada. V takovém případě rozhoduje i o změnách statutu zakladatel. Obvyklým řešením však je, že statut vydává a o jeho změnách rozhoduje správní rada po předchozím souhlasu dozorčí rady.

c) Vyloučení možnosti opakované volby členů správní rady a dozorčí rady (§§364 a 372 OZ).

d) Zákaz možnosti snížení nadačního kapitálu krácením nadační jistiny (§344 OZ).

e) Vyloučení možnosti změny veřejně prospěšného účelu na dobročinný (§324 OZ).

f) Vyloučení sloučení nadace s jinou nadací nebo nadačním fondem (§382).

Změna nadační listiny

Nadační listina **nemusí být neměnná**. OZ dává zakladateli možnost v nadační listině výslovně určit, že on, nebo některý z orgánů nadace, může i po jejím vzniku nadační listinu změnit. Zároveň určí rozsah a způsob, kterým tak lze učinit. Pokud zakladatel tuto možnost do nadační listiny nezakotví, není možné ji měnit. Tento zákaz však **není absolutní**.

Pokud dojde k takové změně okolností, kdy vznikne rozumná potřeba změnit vnitřní poměry nadace - upravit její fungování - může zakladatel změnit nadační listinu, i když si takovou možnost v nadační listině nestanovil.

K platnosti takové změny je nutný předchozí souhlas správní rady a nesmí se takové změny dotknout práv třetích osob. Toto právo však nepřísluší samostatně správní radě, která musí v případě, že cítí potřebu změny vnitřních poměrů stanovených nadační listinou, navrhnout zakladateli, aby změnu provedl. Navrhovanou změnu nadační listiny musí nadace **zveřejnit v Obchodním věstníku** (§3018 OZ).

Změna nabude účinnosti až **uplynutím 3 měsíců** ode dne zveřejnění změny nadační listiny.

Proti navržené změně může v uvedené **tříměsíční lhůtě** ten, kdo tvrdí, že změnou nadační listiny budou dotčena jeho práva, podat soudu návrh na vyslovení neplatnosti navržené změny. Soud může v takovém případě rozhodnout, že se účinnost změny nadační listiny odkládá do doby jeho rozhodnutí ve věci.

Za účasti soudu lze provést změnu nadační listiny v situaci, že již není zakladatel a okolnosti se změní natolik, že vyvolají v zájmu nadace potřebu změny jejích vnitřních poměrů.

Soud rozhoduje na **návrh nadace** odsouhlasený správní a dozorčí radou a při rozhodování vezme na zřetel známé zakladatelovy úmysly, které jsou zřejmé z nadační listiny. Správní rada podávající návrh soudu k tomu musí doložit důkazy. K rozhodnutí o změně je příslušný rozhodovat krajský soud (v Praze Městský soud) – viz čl. III B b).

d. Statut nadace

Statut nadace je obligatorně vydaným vnitřním předpisem nadace. **Jedná se o základní organizační dokument nadace a po nadační listině je druhým nejdůležitějším předpisem nadace.** Právo vydat statut nadace svědčí primárně zakladateli, který ho může vydat společně s nadační listinou.

Nevydá-li statut zakladatel společně s nadační listinou, je povinna statut vydat správní rada po předchozím souhlasu dozorčí rady **do jednoho měsíce po vzniku nadace**. Následně správní rada rozhoduje s předchozím souhlasem dozorčí rady i o změnách statutu, pokud si toto právo nevyhradil zakladatel v nadační listině.

Obligatořně statut upravuje způsob jednání orgánů nadace a podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně též okruh osob, kterým je lze poskytovat nebo okruh činností, které nadace může vzhledem ke svému účelu vykonávat, pokud toto nestanoví nadační listina.

Úprava podmínek poskytování nadačních příspěvků nebo okruhu vykonávaných činností ve statutu na základě určení v nadační listině je vhodnější z toho důvodu, že se jedná o otázky, které bývá v nadační praxi potřeba flexibilně upravovat, doplňovat a změna statutu je jednodušeji proveditelná.

Obligatořně statut upravuje způsob jednání orgánů nadace a podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně též okruh osob, kterým je lze poskytovat nebo okruh činností, které nadace může vzhledem ke svému účelu vykonávat, pokud toto nestanoví nadační listina.

Úprava podmínek poskytování nadačních příspěvků nebo okruhu vykonávaných činností ve statutu na základě určení v nadační listině je vhodnější z toho důvodu, že se jedná o otázky, které bývá v nadační praxi potřeba flexibilně upravovat, doplňovat a změna statutu je jednodušeji proveditelná.

Statut může doplňovat o bližší podrobnosti nadační listinu v jejích mezích, jako např. působnost orgánů, podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně okruh osob, jimž je lze poskytnout. Pokud to není v rozporu s nadační listinou, může statut upravovat další záležitosti, které nemusí obsahovat nadační listina.

Statut tak může např. upravovat způsob správy nadační jistiny, vedení účetnictví nadace, způsob jednání a zřizování orgánů nadace včetně ředitele jako osoby řídící provoz nadace, svolávání orgánů, hlasování a další vnitřní záležitosti nadace.

Pokud jde o vztah nadační listiny a statutu, je možno **nadační listinu považovat za dokument nadřazený statutu** a statut za předpis provádějící v rámci hranic určených nadační listinou. Statut by neměl být předpisem, který je pouhým opisem nadační listiny.

C. NADAČNÍ FOND

Nadační fond je nejméně právně regulovanou právnickou osobou neziskového sektoru. Občanský zákoník upravuje v osmi paragrafech **pouze základní statusové otázky** – způsob založení, obsah nadační listiny, základní pravidla nakládání s majetkem a změnu právní formy nadačního fondu na nadaci.

O to náročnější může být zpracování nadační listiny, v níž zakladatel zpravidla upravuje i ty aspekty fungování, které u nadace stanoví zákon.

Občanský zákoník upravuje právní poměry nadací a nadačních fondů ve dvou samostatných pododdílech. Ze systematiky zákona se podává, že na nadační fondy se subsidiárně použijí obecná ustanovení o právnických osobách (§118 a násl. o. z.) a obecná ustanovení o fundacích (§303 až 305 o. z.); naopak ustanovení upravující nadace – s ohledem na systematiku i absenci odkazující zákonné normy (srov. např. §418 o. z.) subsidiárně použít nelze.

a. Zakladatelé nadačního fondu

Viz výklad k zakladatelům nadace s touto výjimkou:

Je-li zakladatelů nadačního fondu více, nejsou považováni za zakladatele jediného, nemusí tedy rozhodovat jednomyslně.

Zakladatelé by měli v nadační listině stanovit, jakým kvorem zakladatelé rozhodují, jakým způsobem probíhá jejich rozhodování, např. na společném prezenčním jednání, on-line jednání, možnost rozhodnout per rollam.

b. Účel nadačního fondu

Nadační fond lze podle OZ založit **k veřejně prospěšnému účelu užitečnému společensky nebo hospodářsky**. O akceptaci zakladatelem definovaného účelu rozhoduje při zápisu nadačního fondu do nadačního rejstříku soud.

Občanský zákoník neupravuje explicitně možnost založení soukromého nadačního fondu, nicméně aplikační praxe tuto možnost připustila a **soukromé nadační fondy vznikají**. Účelem těchto fondů je obvykle podpora poskytovaná konkrétní osobě, zachování a správa rodinného majetku. Stejně jako soukromé (dobročinné) nadace nepožívají soukromé nadační fondy daňové výhody.

Na rozdíl od právní úpravy nadace, nemá OZ žádné ustanovení o změně účelu nadačního fondu. Pokud si zakladatel nevyhradí v nadační listině právo změnit účel nadačního fondu nebo nestanoví toto právo pro některý z orgánů nadačního fondu, je účel nadačního fondu neměnný a změny nelze dosáhnout ani soudní cestou.

c. Založení nadačního fondu – nadační listina

K založení nadačního fondu dochází právním jednáním – nadační listinou, která má podobu zakládací listiny nebo pořízení pro případ smrti (závěti, dědickou smlouvou, dovětkem).

Zakládací listinu nadačního fondu mohou, stejně jako u nadace, pořídit jedna osoba samostatně nebo více osob. Jednat se může o fyzické osoby nebo právnické osoby v jakékoliv kombinaci fyzických či právnických osob.

Na rozdíl od nadace se zakladatelé nepovažují za zakladatele jediného a nemusí tedy rozhodovat jednomyslně. Neupraví-li zakladatelé v nadační listině své rozhodování jinak, rozhodují většinou hlasů.

Pro nadační listinu je obligatorní písemná forma, nevyžaduje se forma notářského zápisu. Nadační listinu zakladatelé pouze podepíší ověřeným podpisem.

Povinný obsah nadační listiny (§310 OZ):

a) **Název a sídlo nadačního fondu;** název musí obsahovat slova „nadační fond“.

Sídlo nadace může být v nadační listině uvedeno pouze názvem obce. Úplná adresa nadace se uvede v nadačním rejstříku. Uvedení pouze názvu obce lze doporučit z toho důvodu, že při změně sídla v rámci obce není nutné měnit nadační listinu.

b) **Jméno zakladatele (jména zakladatelů) a jeho/jejich bydliště nebo sídlo.**

c) **Vymezení účelu,** pro který se nadační fond zakládá.

d) **Údaj o výši vkladu každého zakladatele,** popřípadě o jeho nepeněžitém předmětu.

Do nadační listiny se zapisuje výše vkladu každého zakladatele v korunách, nikoliv z čeho se vklad skládá. Zákonem není stanovena žádná minimální výše vkladu – může být i 1 Kč.

e) **Počet členů správní rady i jména a bydliště jejích prvních členů** a údaj, **jakým způsobem** členové správní rady za nadační fond **jednají.**

Počet členů správní rady může být uveden pevně stanoveným číslem, minimálním počtem nebo rozpětím od xx členů do xx členů.

U fyzických osob – členů správní rady a totožně i členů dozorčí rady – se v nadační listině nemusí uvádět jejich rodné číslo ani datum narození. Způsobem jednání za nadační fond se rozumí stanovení, jakým způsobem správní rada zastupuje nadační fond navenek.

f) **Počet členů dozorčí rady i jména a bydliště jejích prvních členů**, případně, není-li dozorčí rada zřizována, jméno a bydliště prvního revizora.

Počet členů a uvedení údajů o členech dozorčí rady nebo revizora totožně viz správní rada.

g) **Určení správce vkladů zakladatelů** viz správce vkladů do nadace.

h) **Podmínky pro poskytování nadačních příspěvků**, případně okruh osob, jimž je lze poskytnout, nebo okruh činností, jež nadační fond může vzhledem k svému účelu vykonávat.

Na rozdíl od nadace, která může podmínky poskytování nadačních příspěvků nebo okruh činností, které bude nadační fond vykonávat, upravit ve statutu, je nadační fond povinen toto obligatorně upravit v nadační listině.

Vzhledem k tomu, že občanský zákoník nijak dál neupravuje fungování nadačního fondu, měl by toto učinit zakladatel v nadační listině.

V nadační listině může zakladatel dále:

a) Stanovit, v jakém rozsahu a jakým způsobem může zakladatel **měnit nadační listinu** nebo stanovení oprávnění změnit nadační listinu jinému orgánu nadačního fondu, zpravidla správní radě.

Není-li v nadační listině stanovena možnost změny nadační listiny a způsob provedení této změny je nadační listina nadačního fondu nezměnitelná.

- b) Stanovit právo zakladatele nebo jiného orgánu nadace **změnit účel** nadačního fondu.
- c) Stanovit **délku funkčního období** členů správní rady a dozorčí rady. Není-li funkční období určeno v nadační listině, jsou členové správní rady a dozorčí rady či revizor ve funkci na dobu neurčitou.
- d) Stanovit způsob **volby a odvolávání** členů správní rady a členů dozorčí rady/revizora.
- e) Stanovit **podmínky pro členství** ve správní radě a dozorčí radě/revizora.
- f) Stanovit **důvody k odvolání** člena správní rady nebo dozorčí rady/revizora.
- g) **Konkretizovat působnost** správní rady.
- h) Stanovit **působnost dozorčí rady**.
- i) Stanovit **možnost rozhodování** správní rady a dozorčí rady per rollam nebo s využitím technických prostředků (rozhodování on line).
- j) Stanovit možnost **vytvoření funkce ředitele** nadačního fondu a určit způsob jeho ustavení do funkce, popř. v tomto odkázat na statut, bude-li vydáván.
- k) Stanovit možnost vydat **statut** nadačního fondu.
- l) Stanovit způsob **naložení s likvidačním zůstatkem** nadačního fondu.
- m) Připustit **změnu právní formy** nadačního fondu na nadaci.
- n) Stanovit **zákaz podnikání** nadačního fondu (§307 OZ).

d. Statut nadačního fondu

Statut nadačního fondu je fakultativním vnitřním předpisem. Obdobně jako u nadace upravuje fungování nadačního fondu. Je plně v působnosti zakladatele, zda stanoví povinnost vydat statut a jak určí pravomoc k jeho vydání. Obvykle statut vydává a o jeho změně rozhoduje správní rada. Obsah statutu nesmí být v rozporu s nadační listinou.

IV. ORGÁNY

Obligatořními orgány nadace a nadačního fondu jsou správní rada a dozorčí rada nebo revizor. Nadace i nadační fond mohou vytvářet další fakultativní orgány, které mohou být upraveny v nadační listině nebo ve statutu. Obvyklým fakultativním orgánem bývá ředitel nadace nebo nadačního fondu.

A. NADACE

a. Správní rada

Správní rada je nejvyšším orgánem řízení nadace a orgánem, který stanoví nadační strategii a rozhoduje ve všech oblastech činnosti nadace – hlavní činnosti, kterou je naplňování účelu nadace, správa majetku nadace i realizace vedlejší činnosti.

Členství obecně

Správní rada musí mít **nejméně tři členy**. Stanovení počtu členů správní rady je obligatořní náležitostí nadační listiny. Počet členů může být stanoven jako pevný (např. 3 členové), jako minimální (např. minimálně 5 členů) nebo rozpětím (např. 5 – 9 členů).

Členem správní rady může být fyzická nebo právnická osoba, kterou při výkonu funkce zastupuje zmocněná fyzická osoba nebo statutární orgán právnické osoby. Nestanoví-li nadační listina jinak, lze být členem správní rady opakovaně bez omezení počtu opakování.

Pro stanovení funkčního období platí **priorita jeho stanovení v nadační listině**. Neurčí-li jiné funkční období nadační listina je ze zákona pětileté (§364 OZ). Funkční období může být stanoveno uvedením počtu let, lze stanovit i funkční období na dobu neurčitou. Nadační listinou může být funkční období stanoveno i rozdílně pro jednotlivé členy správní rady.

Variant k takovému určení existuje řada. Například v situaci, kdy je členem správní rady zakladatel, bývá jeho funkční období stanoveno na dobu neurčitou, někdy formulováno jako „doživotní členství“. Takové členství skončí jen ztrátou podmínek pro členství nebo na straně člena odstoupením nebo úmrtím.

V některých případech se stanovení omezení počtu možných opakování členství, např. na dvě po sobě jdoucí funkční období. Nebo se funkční období stanoví rozdílně pro jednotlivé skupiny členů správní rady, např. třetiny. Jako výhoda takové úpravy je uváděna kontinuita činnosti správní rady při personálních výměnách ve správní radě.

Neurčí-li nadační listina jinak, **volí a odvolává své členy správní rada sama**. Velmi často je v nadačních listinách upraveno právo zakladatele jmenovat a odvolávat členy správní rady. Toto právo je jednou z nejvýraznějších možností, jak může zakladatel uplatňovat svůj vliv na chod nadace.

V nadační listině může být stanoveno, že určitý počet členů správní rady musí být zvolen z kandidátů navržených osobami určenými nadační listinou, případně osobami určenými způsobem tam stanoveným. Tímto způsobem může být založeno právo osob stojících jinak mimo nadaci, ovlivňovat její činnost a fungování.

Výkon funkce člena správní rady, stejně jako dozorčí rady, je závazkem osobní povahy. To však nebrání tomu, aby zmocnil jiného člena správní rady (dozorčí rady), aby za něj při jeho neúčasti na zasedání správní rady hlasoval (§159 odst. 2 OZ).

Toto zmocnění je dáno přímo ze zákona, není nutné tento postup stanovit v nadační listině nebo ve statutu nadace.

Podmínky členství ve správní radě

Podmínky pro členství ve správní radě stanoví OZ specificky pro nadace v §363 a dále musí být dodrženy obecné podmínky pro členství v orgánech právnické osoby podle §152 a §153. Další omezení členství může stanovit nadační listina.

Člen správní rady nesmí být v pracovním poměru vůči nadaci.

Důvodem tohoto vyloučení zaměstnanců může být snaha o nezávislost správní rady, o oddělení správní rady jako orgánu, který rozhoduje, např. o strategických otázkách nadace, o rozpočtu, o nakládání s majetkem, od zaměstnanců, kteří rozhodnutí správní rady budou realizovat a mohli by rozhodování ovlivňovat ve svůj „zaměstnanecký“ prospěch.

Dále je pro členy správní rady stanovena **neslučitelnost** jejich členství s členstvím v dozorčí radě.

Požadavek bezúhonnosti se nestanoví jako bezúhonnost, za kterou se obecně považuje situace, kdy osoba nebyla pravomocně odsouzena za úmyslný trestný čin.

Pro nadace se bezúhonnost vymezuje úžeji - jako **bezúhonnost ve vztahu k účelu nadace**. V praxi to např. znamená, že členem správní rady nadace podporující nadané děti může zůstat osoba, která zavinila autonehodu a byla odsouzena za spáchání trestného činu ublížení na zdraví z nedbalosti, protože tento trestný čin nijak nesouvisí s účelem nadace.

Obecným požadavkem pro všechny právnické osoby je **plná svéprávnost** členů orgánu.

Další obecnou podmínkou je notifikační povinnost o **osvědčení úpadku**. Znamená to, že osoba, které byl osvědčen úpadek, pokud je členem orgánu nadace, musí toto oznámit tomu, kdo ho do funkce povolal (u nadace zakladateli nebo správní radě). Ten může rozhodnout, že osvědčení úpadku není překážkou výkonu funkce v nadaci a že osoba v úpadku může členem orgánu nadace zůstat.

Péče řádného hospodáře

Členové správní rady i členové všech ostatních orgánů nadace jsou povinni svou funkci vykonávat dle §159 OZ s péčí řádného hospodáře, totiž že funkci musí člen správní rady vykonávat s nezbytnou loajalitou, s potřebnými znalostmi a pečlivostí. Co jednotlivé složky péče řádného hospodáře znamenají?

Nezbytnou loajalitu lze charakterizovat jako povinnost člena správní rady při výkonu funkce vždy upřednostňovat zájmy nadace před zájmy vlastními. Do povinnosti loajality patří i **povinnost mlčenlivosti** o důvěrných informacích, které člen správní rady při výkonu své funkce získal.

Požadavek jednat s potřebnými znalostmi neznámá, že člen správní rady musí mít v rozhodované věci odborné znalosti. Postačuje běžná péče a běžná opatrnost. Jiná situace je v případě, že členem správní rady je ten, kdo je odborníkem v příslušné oblasti – jako příklad lze uvést advokáta, účetního, daňového poradce. U takového člena správní rady se předpokládá odborná péče, jestliže se ve vztahu s nadací identifikuje jako odborník. Jedná-li pak bez této náležité odborné péče, jde to k jeho tíži.

Pokud člen správní rady určité problematice nerozumí, nemá znalosti nutné ke kvalifikovanému rozhodnutí, je jeho povinností obstarat jinou osobu, která potřebné znalosti má a pomůže mu věc posoudit. Člen správní rady je odpovědný za výběr takové vhodné osoby, k rozhodnutí či plnění úkolů, na které sám nestačí nebo k nim není kvalifikován.

Je-li porušením povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře způsobena škoda, uhradí ji nadace ze svého majetku. Člen správní rady za závazky nadace v zásadě neodpovídá. Nadace může požadovat náhradu způsobené škody, kterou uhradila, na členovi správní rady, který nejednal s péčí řádného hospodáře. Ve vztahu k 3. osobám pak z §159 odst. 3 OZ vyplývá ručení členů správní rady, v případě, že porušili povinnosti vyplývající z jejich funkce.

Neuhradí-li člen správní rady nadaci škodu, kterou jí způsobil porušením povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře, ačkoliv je povinen škodu nahradit (na základě dohody s nadací nebo na základě rozhodnutí soudu), ručí věřiteli nadace za dluh nadace v rozsahu, v jakém škodu nadaci neuhradil, a věřitel se nemůže domoci na nadaci plnění.

Odměňování členů správní rady

Odměňování členů správní rady občanský zákoník nijak neupravuje. Možnost odměňování správní rady může zakladatel upravit v nadační listině nebo bývá odměňování upraveno ve statutu nadace.

Obvyklé bývá, že členové správní rady vykonávají svou funkci bez nároku na odměnu a je-li odměna poskytována, jedná se o zohlednění jejich podílu na činnosti nadace, využití odborných znalostí a zkušeností členů správní rady. Odměnu členovi správní rady nelze poskytovat na základě pracovně právního vztahu. Vždy se jedná o odměnu člena orgánu za výkon funkce.

Zánik členství ve správní radě

Členství ve správní radě končí uplynutím funkčního období, odstoupením, odvoláním nebo úmrtím.

Odstoupí-li člen správní rady prohlášením došlým nadaci, zanikne jeho funkce **uplynutím dvou měsíců** ode dne doručení prohlášení, postačí i doručení e-mailem. Aplikační praxe akceptuje pro odstoupení i ústní sdělení odstoupení na zasedání správní rady, které je zaznamenáno v zápise ze zasedání.

Lhůta dvou měsíců podle §160 OZ je závazná pro odstupujícího člena. Nadace může na místo odstupujícího člena jmenovat nového člena i v kratší lhůtě. Účelem dvouměsíční lhůty je poskytnout právnické osobě časový prostor pro řešení vzniklé personální situace.

Odvolat lze člena správní rady, nestanoví-li nadační listina další důvody, pokud člen závažně nebo opakovaně porušil nadační listinu nebo statut či porušil zákon způsobem zjevně narušujícím pověst nadace. Člena správní rady odvolá ten orgán nadace, kterému tuto působnost svěří nadační listina, jinak ho odvolá správní rada.

Neodvolá-li příslušný orgán člena správní rady do jednoho měsíce ode dne, kdy se o důvodu k odvolání dozvěděl, nejpozději však do šesti měsíců ode dne, kdy tento důvod vznikl, může člena správní rady odvolat soud na návrh osoby, která osvědčí právní zájem; právo domáhat se odvolání člena správní rady zaniká, nebylo-li uplatněno do roka ode dne, kdy důvod k odvolání vznikl.

Osobou, která osvědčí právní zájem, je ten, koho se rozhodovaná věc nějakým způsobem dotýká. Může to být zakladatel, člen správní rady, člen dozorčí rady, popř. dárce a sponzor nadace. Soudu při podání návrhu musí svůj zájem vysvětlit a je na soudu, aby posoudil jeho aktivní legitimaci (oprávnění) k podání návrhu.

Zanikne-li členství ve správní radě, zvolí k tomu příslušný orgán nového člena **do tří měsíců**. Neučiní-li to, jmenuje nového člena správní rady soud na návrh dozorčí rady nebo na návrh osoby, která osvědčí právní zájem, na dobu, dokud není řádně zvolen nový člen.

Pokud je orgánem, který volí nové členy správní rady sama správní rada a nastane situace, že počet členů správní rady poklesne pod usnášeníschopnou většinu, jmenuje nového člena, resp. nové členy správní rady **soud i bez návrhu**.

V případě poklesu počtu členů správní rady pod usnášeníschopnou většinu je možné postupovat i cestou **jmenování opatrovníka** nadace soudem (§486 n. OZ). Opatrovník nabývá svým jmenováním působnost statutárního orgánu a jeho základním úkolem je zajistit řádné ustavení členů správní rady tak, aby správní rada byla usnášeníschopná.

O jmenování opatrovníka lze požádat i v situaci, kdy je u soudu vedeno řízení o jmenování členů správní rady soudem. To může trvat delší dobu, i několik měsíců. V tomto případě může soud jmenovat na návrh nadace **opatrovníka, tzv. předběžným opatřením**. Opatrovník pak vede nadaci v pozici statutárního orgánu do dne rozhodnutí soudu o jmenování nových členů správní rady. Jmenování opatrovníka je vždy na uvážení soudu podle konkrétní procesní situace.

Působnost a rozhodování správní rady

OZ definuje správní radu jako statutární orgán nadace, jejíž působnost je určena primárně ustanovením §163 OZ – správní radě náleží veškerá působnost, kterou nadační listina, zákon nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci nesvěří jinému orgánu nadace. Občanský zákoník nad rámec tohoto obecného vymezení působnosti statutárního orgánu svěruje správní radě řadu konkrétních řídicích pravomocí.

Správní rada vydává statut v případě, že statut nevydá zakladatel při založení nadace, a rozhoduje o jeho změnách po předchozím souhlasu dozorčí rady. Tím rozhoduje o fungování nadace a její vnitřní struktuře. Správní rada rozhoduje o nakládání s majetkem nadace, rozhoduje po předchozím souhlasu dozorčí rady o zvýšení i snížení nadačního kapitálu, schvaluje účetní závěrku a výroční zprávu.

Správní rada je usnášeníschopná při přítomnosti nadpoloviční většiny svých členů a rozhoduje nadpoloviční většinou přítomných, pokud nadační listina nestanoví pro rozhodování správní rady vyšší kvorum.

Má-li být k rozhodování správní rady využívána forma per rollam nebo má-li správní rada jednat a rozhodovat on-line nebo tzv. hybridní formou, kdy je jednání hostováno na místě, kde je přítomna část členů správní rady a jiná část členů se připojuje vzdáleně, musí být možnost takových jednání a rozhodování uvedena v nadační listině (§158 odst. 2 OZ). **Rozhodování těmito formami bez jejich uvedení v nadační listině by bylo neplatné.**

Rozhodování správní rady, jako kolektivního orgánu, se řídí obecnou úpravou §156 OZ. Správní rada, jako kolektivní orgán, rozhoduje ve sboru a je schopna se usnášet za přítomnosti nebo jiné účasti většiny členů správní rady a rozhoduje většinou hlasů zúčastněných členů.

Na rozhodnutí správní rady se tedy pohlíží jako na rozhodnutí kolektivní, k nimž se váže i kolektivní odpovědnost. Není podstatné, zda písemné vyhotovení rozhodnutí správní rady následně podepisuje v souladu se stanoveným způsobem jednání správní rady pouze jeden její člen (např. předseda).

Výjimka z kolektivního rozhodování správní rady nastane, pokud si členové správní rady v souladu s §156 odst. 2 OZ rozdělí působnost podle oborů, tedy dojde k tzv. funkčnímu rozdělení, např. personální otázky, investice, fundraising, nadační programy.

Takové rozdělení kompetencí má dopad na povinnosti, ale i na odpovědnost jednotlivých členů správní rady. K rozdělení kompetencí dochází rozhodnutím správní rady. Toto rozhodnutí musí být doložitelné.

Je třeba, aby rozdělení kompetencí bylo dostatečně určité, aby členové správní rady získali rámec pro výkon své funkce. Není nutné každému z členů přidělit konkrétní působnost, takové rozhodnutí se může týkat pouze některých členů.

Došlo-li k rozdělení působnosti, nerozhoduje v otázkách náležejících do takto svěřené působnosti celá správní rada, ale pouze její určený člen. Členovi správní rady, jako kolektivního orgánu, i při rozdělení působnosti náleží právo, aby se obrátil na správní radu v případě, že o konkrétní věci nechce rozhodovat sám.

Vzhledem k tomu, že §156 odst. 2 stanoví i při rozdělení působnosti povinnost ostatních členů správní rady dohlížet, jak jsou záležitosti nadace spravovány, je součástí této povinnosti vyhovět případné žádosti o rozhodnutí v rámci správní rady jako celku.

Provádění stanoveného dohledu ostatních členů vyžaduje, aby si členové správní rady navzájem předávali informace. Rozsah informací musí být takový, aby ostatní členové měli dostatečnou představu o činnosti v posuzovaném oboru činnosti.

K hodnocení činnosti jednotlivých členů dochází na zasedáních správní rady. V případě pochybností, jak postupovat, by měl mít člen správní rady možnost požádat o svolání zasedání. Tyto postupy by měly být upraveny minimálně v rozhodnutí správní rady o rozdělení působnosti mezi členy, popř. zakotveny i ve statutu.

b. Dozorčí rada

Dozorčí rada je kontrolní a revizní orgán nadace. Dozorčí rada musí být v nadaci zřízena vždy, je-li nadační kapitál vyšší než 5.000.000 Kč. Dozorčí rada může být zřízena dle nadační listiny, tj. z vůle zakladatele i v případě, že není splněna uvedená zákonná podmínka. **Není-li dozorčí rada zřízena, vykonává její působnost revizor.**

Členství v dozorčí radě

Dozorčí rada má **nejméně tři členy**. Stanovení počtu členů dozorčí rady je obligatorní náležitostí nadační listiny. Počet členů může být, stejně jako u správní rady, stanoven jako pevný (např. 3 členové), jako minimální (např. minimálně 5 členů) nebo rozpětím (např. 5 - 9 členů).

Členem dozorčí rady může být fyzická a právnická osoba, kterou při výkonu funkce zastupuje zmocněná fyzická osoba nebo její statutární orgán. Nestanoví-li nadační listina jinak, lze být členem dozorčí rady opakovaně bez omezení počtu opakování.

Nestanoví-li nadační listina jinak, volí a odvolává své členy dozorčí rada sama. Obvyklou formou ustanovení členů dozorčí rady je jmenování zakladatelem, možná je i volba dozorčí rady správní radou.

Volba správní radou se však jeví jako nejméně vhodná, protože tímto postupem si kontrolovaný volí svého kontrolora. Takový postup může vyvolávat pochybnosti o objektivitě a nestrannosti kontrolních zjištění dozorčí rady.

Člen dozorčí rady nesmí být členem správní rady nebo likvidátorem. V dalším platí i pro členství v dozorčí radě výklad ke členství ve správní radě.

Rozhodování a působnost dozorčí rady

Dozorčí rada vykonává působnost stanovenou občanským zákoníkem a popř. další působnost svěřenou jí nadační listinou. Dozorčí rada je **usnášeníschopná při účasti nadpoloviční většiny členů a rozhoduje nadpoloviční většinou přítomných**. Dozorčí rada, jako kolektivní orgán, rozhoduje, stejně jako správní rada, ve sboru. K tomu viz výklad ke správní radě.

Dozorčí rada ze zákona:

- a) Dohlíží na to, zda správní rada vykonává působnost podle zákona a ve shodě s nadační listinou a statutem.
- b) Kontroluje plnění podmínek stanovených pro poskytování nadačních příspěvků, a to podmínek stanovených zákonem – zákaz poskytování nadačních příspěvků zakladateli, členům orgánů a zaměstnancům a osobám jim blízkým i podmínek stanovených nadační listinou nebo statutem.
- c) Kontroluje, jak je vedeno účetnictví a přezkoumává roční, mimořádnou a konsolidovanou účetní závěrku.
- d) Vyjadřuje se k výroční zprávě.
- e) Posuzuje návrh změny statutu a dává předchozí souhlas správní radě k rozhodnutí o takové změně (§314 OZ).
- f) Posuzuje návrh na zvýšení nebo snížení nadačního kapitálu a dává správní radě k takové změně předchozí souhlas.

Působnost dozorčí rady směřuje ve značném rozsahu do oblasti **hospodaření nadace**. Vhodnou kvalifikací pro člena dozorčí rady/revizora je tedy ekonomické nebo právní vzdělání. Není to však nutnou podmínkou.

Nejsou-li členové dozorčí rady odborníky pro kontrolované činnosti, nemají-li znalosti ke kvalifikovanému rozhodnutí, např. ve věcech účetnictví, **je jejich povinností obstarat si jinou osobu, která odborné znalosti má**, může věc posoudit a podá členům dozorčí rady výklad a odpoví na jejich otázky – viz výklad k péči řádného hospodáře u správní rady.

V rozsahu působnosti dozorčí rady může její pověřený člen nahlížet do dokladů nadace a požadovat od dalších orgánů nadace a zaměstnanců nadace vysvětlení k jednotlivým záležitostem.

Využívá-li dozorčí rada před svým rozhodnutím odborníka dle předchozího odstavce, je k takovému postupu pověřen tento odborník. OZ zde hovoří o „**pověřeném**“ členovi dozorčí rady. To znamená, že není dáno automatické právo kteréhokoliv člena dozorčí rady vykonávat kontrolu a činit uvedené úkony – nahlížet do dokladů, žádat informace od členů správní rady či zaměstnanců.

Zjistí-li dozorčí rada nedostatky, je povinna na ně upozornit správní radu, dozorčí rada podává i návrhy na odstranění zjištěných nedostatků. Dozorčí rada je oprávněna navrhnout předsedovi správní rady svolání zasedání správní rady. Pokud předseda správní rady zasedání nesvolá, může ho svolat sama dozorčí rada.

Dozorčí rada je povinna ze zákona podat nejméně jednou ročně správní radě v písemné formě zprávu o své kontrolní činnosti.

Činnost dozorčí rady by neměla být formální, k čemuž v některých případech dochází. I na členy dozorčí rady dopadá **povinnost vykonávat funkci s péčí řádného hospodáře s odpovědností**, která z ní vyplývá.

Porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře se může člen orgánu dopustit **i svou pasivitou v případě, kdy jednat má, avšak nejedná vůbec nebo jedná v nedostatečné míře.**

c. Revizor

Není-li zřízena dozorčí rada, vykonává její působnost revizor.

Neurčí-li nadační listina kratší funkční období, je funkční období revizora **pětileté**. Revizora lze volit i **opakovaně**, pokud to nadační listina nevyloučí. Neurčí-li nadační listina jiný způsob, volí a odvolává revizora **správní rada**. Obdobně, jako u dozorčí rady, bývá často nadační listinou právo jmenovat revizora svěřeno zakladateli.

Nadační listina nebo statut nadace mohou stanovit, že funkci revizora bude vykonávat **právnícká osoba**, jejíž předmět činnosti umožňuje výkon kontrolní a revizní činnosti, a že tuto funkci bude vykonávat **i po neurčitém dobu**.

Revizor vykonává veškerou působnost jako dozorčí rada **se stejnou odpovědností**.

Neurčí-li nadační listina další důvody, **odvolá revizora orgán, který ho do funkce jmenoval**, jestliže revizor závažně nebo opakovaně porušil nadační listinu nebo statut, nebo který porušil zákon způsobem zjevně narušujícím pověst nadace.

Neodvolá-li revizora příslušný orgán do jednoho měsíce ode dne, kdy se o důvodu k odvolání dozvěděl, nejpozději však do šesti měsíců ode dne, kdy tento důvod vznikl, odvolá revizora soud na návrh osoby, která osvědčí právní zájem; právo domáhat se odvolání revizora zaniká, nebylo-li uplatněno do roka ode dne, kdy důvod k odvolání vznikl.

d. Ředitel

Pozici ředitele nadace **OZ** nijak **neupravuje**. O zřízení této funkce v nadaci může rozhodnout již zakladatel v nadační listině nebo ve statutu, pokud ho vydává.

Ve statutu může funkci ředitele nadace upravit i správní rada. Spolu s možností zřízení funkce ředitele se upravuje i způsob jeho ustanovení do funkce. **Nejčastěji je ředitel ustanoven do funkce rozhodnutím správní rady.**

Obvykle je funkce ředitele zřizována, má-li nadace více zaměstnanců. Ředitel odpovídá správní radě za jejich řízení. Ve vztahu ke správní radě ředitel zpravidla odpovídá za realizaci rozhodnutí správní rady, za finanční řízení nadace, za realizaci nadačních programů.

Ředitel funkci vykonává **zpravidla v pracovním poměru**. Z hlediska zákoníku práce má ředitel vůči ostatním zaměstnancům postavení vedoucího zaměstnance.

Ředitel je oprávněn zastupovat nadaci navenek, pokud mu k tomu udělí správní rada plnou moc. **V plné moci** správní rada vymezí rozsah tohoto zástupčího práva.

B. NADAČNÍ FOND

a. Správní rada

Správní rada je nejvyšší orgán řízení nadačního fondu (stejně jako je tomu u nadace).

Členství

Počet členů správní rady nadačního fondu stanoví obligatorně nadační listina. Podle obecných ustanovení o právnických osobách (§151n. OZ) může být členem správní rady **fyzická nebo právnická osoba**, kterou při výkonu funkce zastupuje zmocněná fyzická osoba nebo statutární orgán právnické osoby.

Délku funkčního období správní rady nadačního fondu **OZ nestanoví**. Pokud funkční období nestanoví nadační listina nebo statut, trvá funkce člena správní rady po dobu neurčitou. V ostatním viz výklad k funkčnímu období správní rady nadace.

Jako podmínky pro členství ve správní radě nadačního fondu musí být dodrženy obecné podmínky podle §152 a §153 OZ. Člen správní rady nadačního fondu musí být **plně svéprávný** a platí pro něj i **notifikační povinnost osvědčení úpadku** viz výklad k podmínkám členství ve správní radě nadace.

Další podmínky členství ve správní radě nadačního fondu může stanovit nadační listina. Pro nadační fond se neuplatní podmínky stanovené v §363 OZ pro nadace. Například neslučitelnost členství ve správní radě s pracovním poměrem nebo bezúhonnost člena správní rady nadačního fondu by musela stanovit nadační listina.

Stejně, jako pro členství v orgánech nadace, platí pro členy správní rady nadačního fondu povinnost vykonávat funkci **s péčí řádného hospodáře** viz výklad k podmínkám členství ve správní radě nadace.

Členství ve správní radě nadačního fondu zaniká uplynutím funkčního období, odstoupením a úmrtím. Odvolání člena správní rady nadačního fondu je možné v rozsahu a způsobem stanoveným v nadační listině nebo ve statutu nadačního fondu, je-li vydán.

Bez úpravy odvolání v nadační listině nebo ve statutu, je odvolání člena správní rady nadačního fondu právně velmi komplikované.

Působnost a rozhodování správní rady

Působnost správní rady nadačního fondu je primárně vymezena §163 OZ - správní radě náleží veškerá působnost, kterou nadační listina, zákon nebo rozhodnutí orgánu veřejné moci nesvěří jinému orgánu veřejné moci.

Zakladatel může v nadační listině **konkretizovat působnost správní rady** – obvykle se stanoví, zda správní rada vydává statut, který není povinným předpisem nadačního fondu, schvaluje rozpočet a účetní závěrku, zda nadační fond vydává a správní rada schvaluje výroční zprávu apod.

Správní rada nadačního fondu je **usnášeníschopná** při přítomnosti nebo jiné účasti **nadpoloviční většiny členů** správní rady a rozhoduje nadpoloviční většinou přítomných (§156 odst. 1 OZ).

Pro rozhodování správní rady nadačního fondu per rollam, on-line nebo hybridní formou a pro rozhodování správní rady jako kolektivního orgánu viz výklad ke správní radě nadace.

b. Dozorčí rada/revizor

Dozorčí rada nebo revizor jsou kontrolním a revizním orgánem nadačního fondu. **OZ nestanoví** žádné pravidlo pro to, zda má mít nadační fond dozorčí radu nebo revizora – toto je plně na vůli zakladatele, který určí kontrolní orgán v nadační listině. V nadační listině obligatorně stanoví i počet členů dozorčí rady, je-li zřízena.

Jako podmínky pro členství v dozorčí radě a funkci revizora nadačního fondu musí být dodrženy obecné podmínky podle §152 a §153 OZ. Člen dozorčí rady nebo revizor musí být plně svéprávný a platí pro něj i notifikační povinnost osvědčení úpadku viz výklad k podmínkám členství ve správní radě nadace.

Další podmínky členství v dozorčí radě nebo funkci revizora může stanovit nadační listina nebo statut nadačního fondu, je-li vydán.

Stejně, jako pro členství v orgánech nadace, platí pro členy dozorčí rady nadačního fondu nebo revizora povinnost vykonávat funkci **s péčí řádného hospodáře** viz výklad k podmínkám členství ve správní radě nadace.

Členství v dozorčí radě nadačního fondu nebo funkce revizora **zaniká** uplynutím funkčního období, odstoupením a úmrtím. **Odvolání** člena dozorčí rady nadačního fondu nebo revizora je možné v rozsahu a způsobem stanoveným v nadační listině nebo ve statutu nadačního fondu, je-li vydán. Není-li odvolání člena dozorčí rady upraveno, může být jeho provedení právně komplikované.

OZ nestanoví ani působnost dozorčí rady. I toto je věcí úpravy v nadační listině nebo statutu, je-li vydán.

c. Ředitel

Obdobně viz výklad k řediteli nadace.

V. REJSTŘÍKOVÉ SOUVISLOSTI

A. NADAČNÍ REJSTŘÍK

Nadace i nadační fondy jsou zapsány **v nadačním rejstříku**, který je součástí veřejného rejstříku – informačního seznamu veřejné správy, který je veden v elektronické podobě. Nedílnou součástí veřejného rejstříku je **sbírka listin**, do které se zakládají v digitální formě zákonem stanovené listiny.

Nadační rejstřík vedou krajské soudy, pro hl. město Prahu a Středočeský kraj Městský soud v Praze.

Právní rámec nadačního rejstříku upravuje zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů (dále jen „rejstříkový zákon“).

Nadace a nadační fond **vzniká zápisem do nadačního rejstříku**. Návrh na zápis nadace i zápis nadačního fondu do nadačního rejstříku podává zakladatel/é.

Není-li to možné, např. jediný zakladatel po založení nadace před podáním návrhu na zápis do nadačního rejstříku zemřel, a neurčil-li zakladatel něco jiného, podá návrh na zápis jménem nadace nebo nadačního fondu její/jeho správní rada (§315 OZ a §32 rejstříkového zákona)

S nadačním rejstříkem jsou nadace i nadační fond v kontaktu po celou dobu své existence vzhledem k povinnosti zapisovat do nadačního rejstříku všechny změny v něm zapsaných údajů a zakládat do sbírky listin stanovené listiny.

Do nadačního rejstříku se zapisují následující údaje (§25 a §§31 - 34 rejstříkového zákona):

a) **Název a sídlo**

K návrhu na zápis sídla je nutné doložit písemný souhlas majitele/majitelů nemovitosti, v níž je sídlo, s ověřeným podpisem majitele/majitelů.

b) **Identifikační číslo**

Je přiděleno při zápisu do rejstříku.

c) **Právní forma**

Nadace nebo nadační fond.

d) **Účel nadace**

Zapisuje se tak, jak je uveden v nadačním rejstříku.

e) **Členové správní rady, členové dozorčí rady/revizor**

Zapisují se všichni členové správní rady a dozorčí rady/revizor, u každého člena se zapisuje jméno a příjmení, datum narození, bydliště, funkce ve správní radě a dozorčí radě – předseda, místopředseda apod., datum vzniku a zániku členství i funkce.

U člena (právnícké osoby) se zapisuje název, IČO, sídlo a fyzická osoba, která je zmocněna členem (právníckou osobou) zastupovat při výkonu členství v orgánu nadace nebo nadačního fondu.

K prvozápisu člena správní rady a dozorčí rady/revizora se dokládá **prohlášení člena** o tom, že splňuje všechny podmínky OZ pro členství a souhlas se zápisem do nadačního rejstříku (dále jen „prohlášení člena“) s ověřeným podpisem. U člena (právní osoby) se dokládá **prohlášení zastupující osoby**.

Do nadačního rejstříku se zapisuje každá změna člena správní rady, dozorčí rady a revizora včetně znovujmenování do funkce po uplynutí funkčního období.

K zápisu se kromě prohlášení člena v tomto případě dokládá **rozhodnutí o jeho jmenování nebo volbě, při ukončení** členství jiným způsobem než uplynutím funkčního období se dokládá **doklad o způsobu zániku členství**, např. doklad o rezignaci, rozhodnutí o odvolání.

Dojde-li ke změně bydliště člena správní rady, dozorčí rady nebo revizora, ke změně jména nebo k úmrtí, **není nutné** o zápis takové změny **žádat**. Tuto změnu provede rejstříkový soud i bez návrhu na základě údajů z registru obyvatel, s nímž veřejný rejstřík sdílí údaje.

Zápis člena správní rady, dozorčí rady nebo revizora má tzv. **deklaratorní charakter**, ke vzniku členství dochází dnem, k němuž byl jmenován/zvolen.

f) **Počet členů správní rady a počet členů dozorčí rady**

g) **Způsob jednání správní rady**

Způsobem jednání správní rady se zde rozumí způsob, jakým správní rada zastupuje nadaci nebo nadační fond navenek (např. nadaci zastupuje předseda správní rady samostatně).

h) **U nadace výše nadačního kapitálu**

U nadačního kapitálu se zapisují i jeho změny. K zápisu změny se dokládá příslušné rozhodnutí o provedené změně. Do nadačního rejstříku se nezapisuje skladba nadační jistiny.

i) **Zakladatelé**

U každého zakladatele se zapisuje jméno a příjmení, datum narození, bydliště, u právnické osoby se zapisuje název, sídlo a IČO. Dále se zapisuje výše vkladu každého zakladatele a rozsah splnění vkladové povinnosti.

U soukromé nadace a nadačního fondu mohou být na jejich návrh zneprístupněny veřejnosti údaje o zakladatelích, o jejich vkladu a rozsahu splnění jejich vkladové povinnosti.

j) **Další skutečnosti, které stanoví zákon nebo o jejichž zápis nadace nebo nadační fond požádá, má-li na takovém zápisu právní zájem**

Do rejstříku se ze zákona zapisuje, například při zrušení nadace nebo nadačního fondu s likvidací, **výzva věřitelům**, aby se přihlásili o své pohledávky ve lhůtě dvou měsíců a 15 dnů na adresu likvidátora.

Rozhodování o povolení zápisu nadací nebo nadačním fondem požadované skutečnosti je na **posouzení rejstříkového soudu**, zda uzná nadací či nadačním fondem deklarovaný právní zájem za relevantní pro povolení zápisu. Může se jednat například o zápis osoby ředitele, který zastupuje nadaci nebo nadační fond na základě plné moci.

Rejstříkový zákon dále upravuje skutečnosti zapisované při přeměnách, při zrušení a likvidaci právnických osob, tato úprava se vztahuje i na nadace a nadační fondy.

Nadace/nadační fond mohou společně s návrhem na zápis, resp. jeho změnu do nadačního rejstříku podat i návrh na zneprístupnění údajů pro veřejnost o členech svých orgánů a o svém sídle. Soud může údaje zneprístupnit na základě odůvodněného veřejného zájmu, který např. sleduje ochranu zdraví osob činných v oblasti boje proti násilí nebo nesnášenlivosti, případně proti jiným sociálně patologickým jevům (§25 odst. 2 rejstříkového zákona).

B. SBÍRKA LISTIN

Sbírka listin (dále jen „SL“) je veřejně dostupný elektronický archiv, který obsahuje důležité listiny týkající se právnických osob zapsaných ve veřejném rejstříku, u nichž zákon stanoví povinnost tohoto jejich zveřejnění.

Jaké listiny se zakládají do SL u nadací a nadačních fondů (§66 rejstříkového zákona):

a) **Nadační listina a statut a všechny jejich změny.**

b) **Rozhodnutí o volbě nebo jmenování, odvolání nebo jiném předčasném ukončení funkce členů správní rady, dozorčí rady a revizora** (např. oznámení odstoupení, rozhodnutí o odvolání), dále **likvidátora, insolvenčního správce.**

Je-li rozhodnutí o volbě nebo jmenování člena správní rady, dozorčí rady/revizora součástí zápisu ze zasedání správní rady, popř. dozorčí rady, která měla na programu i další body jednání, doporučuji soudu předložit pouze **výpis ze zápisu ze zasedání**, z něhož bude zřejmé datum konání zasedání, přítomné osoby a usnášeníschopnost a rozhodnutí o jmenování nebo volbě.

S ohledem na veřejný přístup ke SL není nutné zveřejňovat zápis z celého zasedání správní rady, na jehož programu mohou být i záležitosti, které nejsou určeny ke zveřejnění.

c) **Výroční zprávy nadace** (jejichž součástí je řádná účetní závěrka), řádná účetní závěrka nadačního fondu, mimořádná účetní závěrka nadace a nadačního fondu.

Nadační fond nemá povinnost vydávat výroční zprávu, má však povinnost zakládat do SL řádnou a mimořádnou účetní závěrku.

d) **Rozhodnutí o zrušení nadace/nadačního fondu, konečná zpráva likvidátora o průběhu likvidace.**

e) **Smlouva** o sloučení nadace, nadačního fondu, rozhodnutí o jejím schválení, rozhodnutí o změně právní formy nadace na nadační fond, rozhodnutí o změně právní formy nadačního fondu na nadaci.

f) **Posudek znalce** na ocenění nepeněžitého vkladu při založení nadace nebo nadačního fondu nebo při navýšení nadačního kapitálu.

g) **Rozhodnutí ve věcech insolvenčního řízení.**

h) **Rozhodnutí soudu o změně účelu nadace.**

i) **Rozhodnutí správní rady nadace o zvýšení nebo snížení nadačního kapitálu:**

Zde obdobně jako u bodu b) - doporučení předložit pouze výpis ze zápisu ze zasedání.

j) **Smlouvu** mezi nadací a dárcem o vložení daru do nadační listiny, ve které je omezena dispozice s tímto majetkem.

Nezaloží-li nadace/nadační fond do SL povinně zakládané listiny, může jí/jej soud vyzvat, aby tak učinil/a ve stanovené lhůtě. Pokud není této výzvě vyhověno, může soud uložit nadaci/nadačnímu fondu pořádkovou pokutu až do výše 100.000 Kč (§104 rejstříkového zákona).

Pokud by nadace/nadační fond **nesplnil/a** opakovaně povinnost na výzvu soudu založit do SL listiny, které mají být založeny, nebo může-li mít nesplnění takové povinnosti závažné důsledky pro třetí osoby a je na tom právní zájem, může rejstříkový soud i bez návrhu zahájit **řízení o zrušení nadace/nadačního fondu s likvidací**. Na tuto skutečnost soud nadaci/nadační fond upozorní a poskytne jí/mu přiměřenou lhůtu k odstranění nedostatků (§105 OZ).

Za závažné porušení s důsledky pro třetí osoby se považuje zejména nezaložení aktualizovaného znění nadační listiny a statutu, rozhodnutí o volbě nebo jmenování členů správní rady, výroční zprávy nadace a řádné účetní závěrky nadačního fondu. Členové správní rady nadace/nadačního fondu, která/ý i přes výzvu soudu nesplní povinnosti vůči SL, **porušují péči řádného hospodáře**. V praxi to znamená, že po nich např. může nadace/nadační fond požadovat náhradu zaplacené pokuty.

Neudržování zápisu nadace a nadačního fondu v nadačním rejstříku nebo nedostatky v zakládání povinných listin do SL nemusí mít a nemá zpravidla shora uvedené sankční následky, ale může mít dopad na kredibilitu nadace/nadačního fondu. V případě dotačních řízení mohou být tyto nedostatky **překážkou v poskytnutí dotace**.

C. REJSTŘÍKOVÉ ŘÍZENÍ

Rejstříkové řízení vedou krajské soudy a pro hl. město Prahu a Středočeský kraj Městský soud v Praze. Místně příslušný je soud podle sídla nadace/nadačního fondu.

Soud komunikuje s nadací/nadačním fondem ve věcech zápisu do nadačního rejstříku elektronicky cestou **datové schránky**. Nadace/nadační fondy mohou návrhy (včetně dalších návrhů jako je např. doplnění) podávat **písemně nebo** též **elektronicky** viz dále.

Rejstříkové řízení se zahajuje na návrh nadace/nadačního fondu. Má-li však být dosaženo shody mezi zápisem určité skutečnosti, např. složení správní rady, a skutečným stavem, lze řízení zahájit i bez návrhu.

Navrhovatelem je vždy nadace nebo nadační fond, nikdy ne např. předseda správní rady. Návrh musí být za nadací/nadační fond podepsán způsobem, který má nadace/nadační fond zapsán v nadačním rejstříku jako způsob jednání správní rady.

Podává-li návrh na zápis jiná osoba na základě plné moci, musí být tato plná moc **ověřeně podepsána** a musí být přiložena k návrhu.

Návrh na zápis má být podán **bez zbytečného odkladu po vzniku rozhodné skutečnosti**, např. rozhodnutí o volbě nebo jmenování nových členů správní/dozorčí rady.

Neplní-li nadace/nadační fond povinnost podat návrh na změnu zápisu do 15 dnů ode dne, kdy tato povinnost vznikla, tj. kdy došlo ke skutečnosti, která mění v rejstříku zapsaný údaj, může návrh na změnu zápisu podat ten, kdo na něm doloží právní zájem a k návrhu doloží potřebné listiny.

Jako příklad lze uvést situaci, kdy skončí členství ve správní radě a nadace/nadační fond **nepodá** návrh na změnu zápisu. Člen správní rady, jehož funkce skončila, může po marném uplynutí **15denní lhůty** podat sám rejstříkovému soudu návrh na svůj výmaz z nadačního rejstříku, k němuž doloží skončení funkce, např. odkazem na délku funkčního období v nadační listině a datum vzniku jeho členství zapsané v nadačním rejstříku, nebo doloží **rezignační dopis** – zde však nutno počítat s dvouměsíční lhůtou podle §160 OZ.

Návrh na zápis zapisované skutečnosti do nadačního rejstříku lze podat **pouze na formuláři**, který se vyplní elektronicky na webových stránkách www.justice.cz.

Vyplněný formulář lze soudu podat vytištěný v listinné podobě s ověřeným podpisem nebo v elektronické podobě prostřednictvím datové schránky nadace nebo nadačního fondu. Při zastoupení advokátem v rejstříkovém řízení podává návrh prostřednictvím své datové schránky advokát.

K návrhu musí být doloženy listiny o skutečnostech, které mají být do rejstříku zapsány, a listinami, které se zakládají do SL. Listiny mohou být podány v listinné podobě v originále, v ověřené kopii nebo elektronicky.

Listiny podávané v elektronické podobě musí být opatřeny buď **zaručeným elektronickým podpisem, nebo doložkou konverze**. Konverzí je úplné převedení dokumentu z listinné podoby do elektronického dokumentu s připojením doložky o provedení konverze[1].

Digitalizaci dokumentů do konvertované podoby provádějí kontaktní místa veřejné správy - **CzechPoint** - nebo za stanovených podmínek advokáti či notáři.

Jestliže návrh na zápis trpí vadami, vydá rejstříkový soud do **3 pracovních dnů usnesení**, kterým vyzve navrhovatele k odstranění vad návrhu nebo k doplnění chybějících listin a stanoví k tomu lhůtu, která bývá obvykle **15 nebo 30 dnů**. Opakovaná výzva se nepřipouští.

Nedodržení lhůty má za důsledek odmítnutí návrhu. Není-li nadace/nadační fond schopna/schopen ve stanovené lhůtě opravu nebo doplnění návrhu provést, může požádat soud o prodloužení lhůty, jehož délku soudu navrhne.

Rejstříkový soud usnesením návrh na zápis odmítne, jestliže:

- a) byl podán osobou, která k návrhu není oprávněna,
- b) nebyl podán předepsaným způsobem,
- c) neobsahuje všechny předepsané náležitosti,
- d) je nesrozumitelný nebo neurčitý,
- e) k němu nebyly připojeny ani po výzvě soudu listiny, jimiž mají být doloženy údaje o zapisovaných skutečnostech.

[1] §22 odst.2 zákona č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů

V usnesení, kterým rejstříkový soud návrh na zápis odmítne, se uvedou důvody odmítnutí, včetně poučení, jak lze nedostatky odstranit. Jestliže soud návrh odmítne, je možné ho po odstranění nedostatků, pro které byl odmítnut, podat znovu.

Soud při odmítnutí návrhu nevrací k návrhu přiložené listiny, ty zůstávají založené v rejstříkovém spise, který soud pro každou nadaci/nadační fond vede. Je tedy možné při podání opraveného návrhu na ně odkázat.

Netrpí-li návrh žádnými vadami, rozhodne soud **o zápisu usnesením**, nebo provede **tzv. přímý zápis**, aniž by o tom vydával usnesení, zpravidla do 5 pracovních dnů. V případě návrhu na zápis přeměny (fúze, změna právní formy) může být tato lhůta delší.

Proti usnesení o zápisu do nadačního rejstříku má nadace/nadační fond právo na podání odvolání ve lhůtě **15 dnů ode dne doručení**. Rozhodnutí tak nabývá právní moci až marným uplynutím lhůty pro odvolání.

Nadace/nadační fond má možnost soudu sdělit, že se práva na odvolání proti usnesení, kterým bylo rozhodnuto o zápisu, resp. o změně zápisu, vzdává. V takovém případě nabývá rozhodnutí právní moci **dnem doručení vzdání se odvolání soudu**.

Je-li rozhodnutí o změně zápisu pravomocné, projeví se ve výpise nadace/nadačního fondu na www.justice.cz zpravidla během **2 - 3 pracovních dnů**.

Pokud soud návrh odmítne a nadace nebo nadační fond jsou přesvědčeni, že jejich návrh byl v pořádku a nesouhlasí s usnesením soudu o odmítnutí, mohou **podat odvolání** k Vrchnímu soudu v Praze nebo v Olomouci podle místní příslušnosti ve lhůtě 15 dnů ode dne doručení usnesení rejstříkového soudu.

Při zpracování odvolání doporučuji obrátit se na advokáta, protože odvolání musí být postaveno na právní argumentaci proti odmítavému usnesení rejstříkového soudu a pro laika může být zpracování odvolání složité. Při vstupu do odvolacího řízení je však nutné počítat s tím, že pro rozhodnutí o odvolání není stanovena žádná lhůta. Odvolací řízení trvá v řádu měsíců.

VI. EVIDENCE SKUTEČNÝCH MAJITELŮ

Evidence skutečných majitelů (ESM) je informační systém, který je veden rejstříkovými soudy. ESM je upravena zákonem č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů. Důvodem úpravy ESM je transpozice požadavků směrnice Evropského parlamentu a Rady EU 2018/843 z 30. 5. 2018 (V. AML směrnice).

Účelem zákona č. 37/2021 Sb. je **zprůhlednění vlastnických struktur právnických osob** jako prevence praní špinavých peněz, financování terorismu a jiné nelegální činnosti.

Skutečným majitelem se rozumí každá fyzická osoba, která v konečném důsledku vlastní nebo kontroluje právnickou osobu. U neziskových organizací, tedy i u nadací a nadačních fondů, nelze mluvit z jejich podstaty o „vlastnictví“. Pozice skutečného majitele nemá charakter funkce, která by byla nějakým způsobem vykonávána.

U nadací a nadačních fondů je za skutečného majitele považována každá fyzická osoba, která je jejich zakladatelem, členem správní nebo dozorčí rady nebo revizorem.

Je-li zakladatelem, členem správní rady nebo dozorčí rady/revizorem nadace nebo nadačního fondu právnická osoba, jsou skutečnými majiteli nadace nebo nadačního fondu i **fyzické osoby, které jsou skutečnými majiteli této právnické osoby.**

U nadací a nadačních fondů se zápis do ESM provádí **tzv. automatickým průpisem**. Do ESM se u nadace a nadačního fondu automaticky propíše fyzická osoba, která byla zapsána v rámci zápisu do nadačního rejstříku jako zakladatel, člen správní nebo dozorčí rady nebo revizor nebo jako skutečný majitel právnické osoby zapisované do veřejného rejstříku, která je zakladatelem, členem správní nebo dozorčí rady/revizorem nadace nebo nadačního fondu.

Evidence je **částečně přístupná veřejnosti** na internetu (<https://esm.justice.cz/>) bez požadavku registrace. Veřejnosti je umožněn přístup k údajům o jménu, státu bydliště, roce a měsíci narození a státním občanství skutečného majitele nadace a nadačního fondu a o povaze postavení skutečného majitele. Nadace a nadační fond, jako evidující osoba, může výpis získat přímo z webové stránky evidence, a to po její autentizaci a autorizaci **prostřednictvím své datové schránky**.

ESM má zvláštní význam v procesech identifikace a kontroly klienta, které provádí **tzv. AML povinné osoby** (typicky banky, auditoři či daňoví poradci), kteří mají přístup k údajům v ESM. Povinností AML povinné osoby je provádět kontrolu zápisů právnické osoby – zde nadace, nadačního fondu.

Při zjištění nesrovnalostí nejprve AML povinná osoba osloví nadaci či nadační fond se svými zjištěními a dá mu **možnost se k této nesrovnalosti vyjádřit**. Nesrovnalostí může být např. i to, že v nadačním rejstříku není zapsáno aktuální složení správní nebo dozorčí rady a z toho důvodu není aktuální ani zápis v ESM.

Pokud nadace nebo nadační fond tyto nesrovnalosti neodstraní, případně ani nevysvětlí, musí AML povinná osoba tuto skutečnost **oznámit rejstříkovému soudu**.

VII. MAJETEK

Majetek je základním atributem nadace i nadačního fondu, je právní podstatou jejich existence jako účelových sdružení majetku. Skladba majetku, nakládání s majetkem a jeho využívání k naplnění účelu je u nadace a nadačního fondu odlišné.

A. NADACE

Co je majetek nadace

Majetek nadace tvoří nadační jistina a ostatní majetek (§335 OZ). Nadační jistinu tvoří soubor předmětů vkladů do nadace, popř. i nadačních darů. Peněžní vyjádření hodnoty nadační jistiny je **nadační kapitál**. Výše nadačního kapitálu je obligatorní náležitostí nadační listiny a **zapisuje se do nadačního rejstříku**.

Skladba nadační jistiny **není** do nadačního rejstříku **zapisována**. Nadace však musí vést evidenci skladby nadační jistiny, aby byla schopna ji prokázat při uplatnění osvobození výnosů nadační jistiny od daně z příjmů.

Důkazní břemeno je na straně nadace. Doporučováno je alespoň jednou ročně projednat aktuální skladbu nadační jistiny na zasedání správní rady a uvést ji v zápise ze zasedání.

Nadační jistina musí mít celkovou hodnotu odpovídající alespoň výši 500.000 Kč (§336 OZ). Vklady do nadační jistiny v této minimální hodnotě musí vložit před vznikem nadace její zakladatelé.

Minimální hodnota nadační jistiny **musí být zachována** po celou dobu existence nadace pod sankcí zrušení nadace, poklesne-li hodnota nadační jistiny pod 500.000 Kč na dobu delší než jeden rok od konce účetního období, v němž ke snížení došlo.

Další zásadní charakteristikou nadační jistiny je, že z ní může nadace **využívat pro svou činnost pouze výnosy**. Funkcí nadační jistiny je **zajištění dlouhodobě stability nadace** a její nezávislosti na externích zdrojích financování.

Je však otázkou, zda nadační jistina ve stanovené minimální hodnotě může tuto svou funkci plnit, resp. je otázkou, jaká musí být výše nadační jistiny, aby mohla tuto funkci plnit.

Je-li nadační jistina v nepeněžitě formě, mohou to být věci, které splňují předpoklad trvalého výnosu a nesmí sloužit jako jistota (§327 OZ). Předpokladem trvalého výnosu se rozumí schopnost věci v nadační jistině **generovat příjem po delší dobu**, aniž by tím byla dotčena její podstata.

Obecně lze říci, že předpoklad trvalého výnosu splňují kromě peněz zejména nemovitosti (výnos – pronájem), umělecká díla (výnos – pronájem), cenné papíry (výnos – úrok, dividenda), autorská a patentová práva (výnos – licence, prodej práv).

Ostatní majetek nadace není v OZ nijak vymezen. S tímto ostatním majetkem může nadace nakládat bez omezení, může ho i celý spotřebovat.

Při založení nadace musí zakladatelé uvažovat i o poskytnutí prostředků do tohoto ostatního majetku nadace, aby mohla realizovat svou činnost do doby, než získá další zdroje financování (např. formou sponzoringu, dárců, výnosů vlastní činnosti a výnosu nadační jistiny).

Nakládání s nadační jistinou

Nadační jistina je vytvořena při založení nadace **vkłady zakladatelů**. Občanský zákoník upravuje poměrně podrobně v §327 - 333 vklady do nadace, určení jejich hodnoty, jedná-li se o nepeněžitě vklady, a správu vkladů správcem vkladu. Ustanovení o určení hodnoty nepeněžitých vkladů se analogicky použijí i pro stanovení hodnoty darů vkládaných do nadační jistiny po vzniku nadace.

Po vzniku nadace lze nadační jistinu **rozmnožit** nadačními dary nebo rozhodnutím správní rady o rozmnožení nadační jistiny a navýšení nadačního kapitálu.

Věci nepeněžního charakteru rozmnožující nadační jistinu musí, stejně jako vklady zakladatelů, splňovat **předpoklad trvalého výnosu**. Ve vztahu k nepeněžním darům do nadace, tj. po vzniku nadace, upravuje občanský zákoník v §334 odst. 2, tzv. **vyvratitelnou právní domněnku**, že nepeněžitý dar, který splňuje předpoklad trvalého výnosu a neslouží jako jistota, je určen do nadační jistiny.

V praxi to znamená, že dárce takového daru, je-li jeho vůlí, aby nadace s jeho darem mohla volně disponovat, nikoliv pouze užívat jeho výnos, musí v darovací smlouvě určit dar do tzv. ostatního majetku nadace.

Občanský zákoník výrazně omezuje nakládání s nadační jistinou.

Co tvoří nadační jistinu nelze zastavit ani použít k zajištění dluhu. V praxi to například znamená, že si nadace nemůže vzít hypotéku na rekonstrukci nemovitosti, kterou má v nadační jistině, pokud by měla nemovitost použít jako záruku.

Tento zákaz se nesystémově prolamuje v případě, že nadace provozuje obchodní závod (§502 OZ). Obchodní závod je soubor všech prostředků, které podnikatel – zde nadace – využívá k tomu, aby mohl podnikat. Nadace může obchodní závod provozovat jako svou vedlejší činnost.

V rozsahu potřebném pro plynulý provoz obchodního závodu může nadace zastavit věci v nadační jistině nebo je může použít k zajištění dluhu.

Takový postup může být pro nadaci ohrožující. Neúspěšným podnikáním může přijít o část své nadační jistiny a pokud by hodnota nadační jistiny **klesla pod 500.000 Kč** byla by **ohrožena sama existence nadace**.

Skladba nadační jistiny **nemusí být neměnná**. Je možné provádět **tzv. změnu věcné skladby nadační jistiny** (§338 OZ). Správní rada může rozhodnout o takové změně za předpokladu, že zůstane zachována hodnota nadační jistiny a že provedení takové změny neodporuje vůli zakladatele, jako vkladatele majetku, do nadační jistiny nebo dárce, který vložil dar do nadační jistiny.

Typickými změnami skladby nadační jistiny jsou nákup nemovitosti („výměna“ za peníze, popř. cenné papíry), prodej nemovitosti, kdy se do nadační jistiny vrací peníze v hodnotě, v níž byla nemovitost vedena jako součást nadační jistiny, obdobně prodej a nákup uměleckých děl či nákup cenných papírů.

Při nakládání s nadační jistinou je správní rada povinna nakládat s nadační jistinou s péčí, kterou občanský zákoník stanoví **pro správu cizího majetku** (§340 OZ).

Občanský zákoník odkazuje na prostou správu cizího majetku, tzn. na správu, při níž je nutné činit vše k zachování spravovaného majetku. **V podmínkách nadace je nutné činit vše k zachování hodnoty nadační jistiny**. Pokud by správní rada na tuto povinnost rezignovala, jednalo by se o porušení povinnosti jednat s péčí řádného hospodáře.

Zvýšení nadačního kapitálu

Nadační kapitál lze navýšit rozhodnutím správní rady po předchozím souhlasu dozorčí rady o vkladu nadačního daru do nadační jistiny nebo rozhodnutí o rozmnožení nadační jistiny a zvýšení nadačního kapitálu.

Při rozhodnutím o rozmnožení nadační jistiny a zvýšení nadačního kapitálu **nedojde k navýšení celkového majetku nadace**, protože se jedná pouze o účetní operaci na straně pasiv. Velmi zjednodušeně lze říci, že v tomto případě se nadační kapitál navyšuje z ostatního majetku nadace.

Rozhodnout o rozmnožení nadační jistiny a navýšení nadačního kapitálu může správní rada nadace až po schválení účetní závěrky **při současném splnění dvou podmínek:**

a. **Zvýšení nadačního kapitálu nesmí být vyšší** než rozdíl mezi výší vlastních zdrojů financování majetku nadace vykazovaných v rozvaze (bilanci) na straně pasiv a nadačním kapitálem, a zároveň

b. ke zvýšení nadačního kapitálu **nesmí být použity vlastní zdroje**, které jsou účelově vázané a jejichž účel nelze měnit.

Rozhodnutí musí obsahovat **částku**, o níž se nadační kapitál zvyšuje, a **označení zdroje**, z něhož se nadační kapitál zvyšuje, podle struktury vlastních zdrojů financování majetku nadace v účetní závěrce.

Rozhodnutím o rozmnožení nadační jistiny o hodnotu daru dojde k faktickému navýšení majetku nadace o tuto hodnotu. Předmět daru musí splňovat **předpoklad trvalého výnosu** a musí být stanovena jeho hodnota. Navýšení nadačního kapitálu musí odpovídat stanovené hodnotě daru.

Rozhodnutí o navýšení nadačního kapitálu musí v tomto případě obsahovat částku, o kterou se nadační kapitál navyšuje, popis věci, která rozmnožuje nadační jistinu a údaj o hodnotě věci a u nepeněžitého daru i uvedení způsobu, jak byla hodnota daru stanovena.

U darů do nadační jistiny je nutné mít na zřeteli, že tento dar nemůže být použit k přímé činnosti nadace, k poskytování nadačních příspěvků. Stane se z něj součástí nadační jistiny, z níž může nadace používat pouze výnosy. A stane-li se součástí nadační jistiny, lze ho z ní vyjmout pouze **změnou její věcné skladby, tj. za protiplnění nebo za splnění zákonných podmínek rozhodnutím o snížení nadačního kapitálu.**

Proto je v případě darování do nadace vhodné s dárcem projednat, jakým způsobem chce nadaci podpořit, z čehož vyplyne i způsob užití jeho daru.

Snížení nadačního kapitálu

Nadační kapitál lze i snížit **rozhodnutím správní rady** po předchozím souhlasu dozorčí rady, pokud to nezakazuje nadační listina.

Ke snížení nadačního kapitálu může dojít dvěma způsoby – **snížením nadačního kapitálu krácením nadační jistiny** podle §344 OZ, nebo **snížením nadačního kapitálu** podle §346 OZ, **pozbude-li nadace některou část nadační jistiny nebo klesne-li podstatně její hodnota.**

Jako podmínku snížení nadačního kapitálu krácením nadační jistiny občanský zákoník stanoví, aby bylo provedeno v zájmu na hospodárnějším naplňování účelu nadace. Dodržení této velmi obecně formulované podmínky bude věcí rozhodovací praxe rejstříkových a popř. odvolacích Vrchních soudů při rozhodování o povolení zápisu snížení nadačního kapitálu.

Obvykle bude důvodem ke snížení nadačního kapitálu krácením nadační jistiny potřeba uvolnění části nadační jistiny v situaci, kdy nadační jistina **nepřináší dostatečné výnosy**, nadace **přišla o část svých zdrojů a potřebuje investovat do dalších popř. nových rozvojových nadačních projektů**.

Může se např. jednat i o situaci, kdy nadační jistina, resp. její část, nepřináší výnosy a náklady na její údržbu **neúměrně zatěžují** ostatní majetek nadace.

Důvodem ke snížení nadačního kapitálu **nemůže být potřeba přímo či nepřímo krýt náklady na správu nadace**.

Pro snížení nadačního kapitálu OZ stanoví **limit** (§344 odst. 1). Snížit nadační kapitál lze nejvýše o částku odpovídající **pětině výše nadačního kapitálu v průběhu pěti let**.

Takto stanovený limit však **není nepřekročitelný**. Z aplikační praxe vyplývá, že nadační kapitál lze snížit z důvodů hodných zvláštního zřetele i o vyšší částku než odpovídá jedné pětině výše nadačního kapitálu za pět let.

Jestliže nadační jistina nebo její část **ohrožuje existenci nadace** tím, že většina disponibilních prostředků nadace musí být vynakládána k tomu, aby se zachovala nadační jistina (např. chátrající nemovitost poskytnutá jako dar do nadační jistiny), je veřejný zájem na udržení existence nadace vyšší než požadavek na dodržení zákonem stanoveného limitu možnosti snížení nadačního kapitálu.

Vždy však bude v těchto extrémních případech záležet na posouzení soudu, zda snížení nadačního kapitálu o více než zákonný limit připustí.

Od situace uvedené shora, kdy se nadační jistina snižuje na základě rozhodnutí správní rady v zájmu hospodárnějšího naplňování účelu nadace, občanský zákoník odlišuje situaci, kdy nadace pozbude některou část nadační jistiny nebo podstatně klesne hodnota nadační jistiny (§346 OZ). Jako příklad lze uvést zničení nemovitého majetku povodní, požárem či bankrotem finanční instituce. V takovém případě je nadace povinna bez zbytečného odkladu nadační jistinu doplnit.

Není-li to dobře možné z jakéhokoliv důvodu, sníží nadace rozhodnutím správní rady po předchozím souhlasu dozorčí rady nadační kapitál v rozsahu odpovídajícím ztrátě.

O snížení nadačního kapitálu, při poklesu hodnoty nadační jistiny, se rozhoduje **na základě účetní závěrky**, která musí být **ověřena auditorem** (§341 odst. 2 OZ).

V žádném případě však nelze snížit nadační kapitál pod hranici 500.000 Kč.

Nakládání s ostatním majetkem nadace

Ostatní majetek nadace používá **v souladu s účelem** nadace k poskytování nadačních příspěvků, k zajištění vlastní činnosti, k naplnění svého účelu (realizace nadačních programů), k úhradě nákladů na zhodnocení nadační jistiny a k úhradě nákladů na vlastní správu.

Pod „**náklady na vlastní správu**“ lze rozumět zejména náklady na provoz nadace, které nelze přiřadit k jednotlivým činnostem k naplnění účelu nadace, mzdy ředitele a zaměstnanců nadace, které nelze přiřadit k jednotlivým činnostem nadace (projektům), náklady na činnost správní a dozorčí rady/revizora a odměny za výkon funkce členů správní rady a dozorčí rady/revizora, jsou-li vypláceny, náklady na propagaci nadace, náklady spojené s auditem, s vedením účetnictví. Náklady na správu nadace v sobě budou zahrnovat i náklady na zhodnocení nadační jistiny.

Nadace je **povinna účtovat odděleně** o nadačních příspěvcích, ostatních činnostech k naplnění účelu nadace a o nákladech na její správu.

Poskytování nadačních příspěvků

Poskytování nadačních příspěvků je jedním ze způsobů nakládání s majetkem nadace. OZ neobsahuje definici nadačního příspěvku. Svou právní podstatou je nadační příspěvek **věcným bezúplatným plněním, které nadace poskytuje třetí osobě v souladu s účelem nadace.**

Z ustálené nadační praxe vyplývá, že nadačním příspěvkem může být jakákoliv hmotná či nehmotná věc, která má kladnou majetkovou hodnotu.

Vztah mezi nadací a příjemcem nadačního příspěvku je **smluvním vztahem** na základě tzv. inominační smlouvy, pro kterou není stanovena obligatorní písemná forma. Písemnou formu však lze doporučit s výjimkou případů, kdy z objektivních důvodů není možné tuto formu použít. V písemném vyhotovení smlouvy lze stanovit podmínky poskytnutí nadačního příspěvku včetně účelu, popř. způsobu použití.

Příjemce nadačního příspěvku je povinen nadaci na požádání **prokázat, jak nadační příspěvek použil.** Pokud ho použil v rozporu s ujednanými podmínkami, je povinen nadační příspěvek nadaci vrátit jako bezdůvodné obohacení (§354 OZ).

Není-li o poskytnutí nadačního příspěvku uzavřena písemná smlouva, může se nadace dostat do tzv. důkazní nouze při vymáhání dodržení sjednaných podmínek a při požadavku na vrácení nadačního příspěvku. Pro písemnou formu nejsou stanovena formální pravidla. Smlouva může být uzavřena i cestou e-mailové komunikace, není nutný ověřený podpis.

Občanský zákoník stanoví pravidla **omezující poskytování nadačních příspěvků** členům orgánů a zaměstnancům nadace a osobám jim blízkým, aby se vyloučila možnost zvýhodnění těchto osob z titulu jejich postavení v nadaci (§353 odst. 1 OZ).

Omezení poskytování nadačních příspěvků se **vztahuje i na zakladatele nadace**. Je nežádoucí, aby zakladatel nadace založil veřejně prospěšnou nadaci, jejímž skrytým účelem by byla podpora jeho samého.

Na druhou stranu mohou nastat naprosto neočekávané situace, kdy dojde na straně zakladatele k natolik podstatné změně okolností, že se stane osobou splňující pravidla nadace pro to stát se příjemcem nadačního příspěvku. Pro tyto případy může správní rada po projednání s dozorčí radou nadace či jejím revizorem rozhodnout o poskytnutí nadačního příspěvku i zakladateli nadace. [2].

To platí i pro poskytnutí nadačního příspěvku osobám zakladateli blízkým. Omezení poskytnutí nadačního příspěvku zakladateli a osobám jemu blízkým se **neuplatní v případě soukromé nadace**.

Za účelem zachování nadačního kapitálu je stanovena situace, za které nadace **nesmí poskytovat nadační příspěvky vůbec**. Nelze tak činit v případě, kdy výše vlastních zdrojů financování majetku nadace, které jsou vykazované v rozvaze na straně pasiv, bude nižší než výše nadačního kapitálu, ke kterému se připočtou:

a. Zvýšení nadačního kapitálu v důsledku přijetí nadačního kapitálu nebo rozhodnutí, i když ještě nebylo zapsáno do veřejného rejstříku, a

b. vlastní zdroje, které jsou účelově vázány a jejichž účel není nadace oprávněna měnit,

[2] Svejkovský, J., Deverová, L. a kol. Právnícké osoby v novém občanském zákoníku. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, str. 379 - 380.

nebo když bude nižší než upravená výše nadačního kapitálu v důsledku poskytnutí nadačních příspěvků. Pokud by tato situace nastala a příspěvek by byl i tak poskytnut, bude záležet, zda byl příjemce v dobré víře, že je příspěvek poskytnut řádně, či nikoliv. V případě, že by byl v dobré víře, mohl by si nadační příspěvek ponechat. V opačném případě by jej musel vrátit[3].

B. NADAČNÍ FOND

Majetek

Majetek nadačního fondu je **jednosložkový**. Nadační fond **nevytváří nadační jistinu**, což znamená, že u nadačního fondu neexistuje nadační kapitál. Majetek nadačního fondu tvoří soubor vzniklý z vkladů zakladatelů a darů, jejichž předmět **nemusí splňovat předpoklad trvalého výnosu** (§398 OZ).

Výše vkladu zakladatele není stanovena, může být zcela minimální (např. 1 Kč). Reálná výše vkladu zakladatele do nadačního fondu se bude odvíjet od účelu, k němuž zakladatel/é nadační fond zakládá/dají a od jeho/jejich představy o možnostech získání prostředků na činnost nadačního fondu.

Nakládání s majetkem

Celý majetek nadačního fondu **může být spotřebován k realizaci účelu**, pro který byl založen a k úhradě nákladů na správu nadačního fondu. Náklady na správu nadačního fondu tvoří zejména provozní náklady nadačního fondu, které nelze přiřadit k jednotlivým činnostem k naplnění účelu nadačního fondu, náklady na propagaci nadačního fondu, náklady na mzdu ředitele a zaměstnanců nadačního fondu, náklady na činnost správní a dozorčí rady/revizora a odměny za výkon funkce členů správní rady a dozorčí rady/revizora, jsou-li vypláceny, náklady spojené s vedením účetnictvím.

[3] Průvodce novým občanským zákoníkem pro nadace a nadační fondy, online. Kolektiv autorů pod vedením JUDr. Hany Frištenské, Fórum dárců, 2013, str. 51. Dostupný na www.donorsforum.cz.

Co je v majetku nadačního fondu, nelze zastavit, ani použít k zajištění dluhu.

Majetek nadačního fondu lze zcizit tzn. prodat, darovat nebo jinak převést na jinou osobu, je-li to v souladu s účelem nadačního fondu.

OZ předpokládá, že **nadační fond může svůj majetek využívat k investicím.** Investování omezuje stanovením podmínky, že investice musejí být obezřetné, tzn., že nadační fond musí rozhodovat o investicích s ohledem na výnos a předpokládaný zisk (§398 odst. 2 OZ).

Zároveň by měl rozložit investiční riziko tak, aby dosáhl optimálního poměru mezi pevným příjmem a pohyblivými výnosy. Jako postupy odpovídající zákonnému vymezení obezřetných investic lze uvést rozložení investic do různých aktiv, konzervativní investiční strategie.

Za nakládání s majetkem nadačního fondu odpovídají členové správní rady **s péčí řádného hospodáře.**

Poskytování nadačních příspěvků

Občanský zákoník v případě nadačního fondu mlčí, pokud jde o poskytování nadačních příspěvků. V souladu se zásadou uplatňující se v soukromém právu „Co není zakázáno, je dovoleno“ může nadační fond **nadační příspěvky poskytovat** a poskytování nadačních příspěvků je skutečně velmi častým způsobem použití majetku nadačního fondu.

OZ nestanoví žádná omezení poskytování nadačních příspěvků, **omezující ustanovení** (§353 odst. 1 a 2 OZ) **se na nadační fondy nevztahuje.** Limitaci poskytování nadačních příspěvků ale může stanovit zakladatel v nadační listině.

Nadační fond může poskytnout na rozdíl od nadace nadační příspěvek **i osobě, která je členem jeho orgánu, nebo která je jeho zaměstnancem.**

Zde však zmíním **podstatný daňový aspekt** poskytování nadačních příspěvků nadačním fondem jeho zaměstnancům. Podle §4 odst. 1 písm. j) bod 2 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, se osvobození od daně z příjmu poskytnutého nadačního příspěvku nevztahuje na zaměstnance nadačního fondu ani na osoby tomuto zaměstnanci blízké.

Naopak na zakladatele nadačního fondu se osvobození nadačního příspěvku od daně vztahovat bude. Na zaměstnance nadačního fondu se bude osvobození od daně vztahovat pouze tehdy, půjde-li o nadační příspěvek poskytnutý nadačním fondem výlučně ke kompenzaci jeho zdravotního postižení nebo sociálního vyloučení.

K právní podstatě nadačního příspěvku a ke smluvnímu zajištění nadačního příspěvku viz výklad u nadací.

VIII. PODNIKÁNÍ

A. NADACE

Nadace může podnikat, pokud podnikání představuje pouhou **vedlejší činnost** a výtěžky podnikání slouží **jen k podpoře účelu nadace**. Podnikání nadace může vyloučit zakladatel v nadační listině (§307 OZ). Hlavním důvodem pro zákaz podnikání může být míra rizika, které je s podnikáním pojmově spojeno. Na druhou stranu příjmy z podnikání mohou být významným zdrojem prostředků pro zajištění plnění účelu nadace. Za stejných podmínek, které jsou stanoveny pro podnikání, může nadace převzít vedení obchodní společnosti, např. jako člen statutárního orgánu.

Pojmovými znaky podnikání jsou samostatnost, činnost konaná na vlastní účet, činnost konaná na vlastní odpovědnost, výdělečná činnost vykonávaná živnostenským nebo obdobným způsobem se záměrem činit tak soustavně a za účelem zisku. **Nadace je při podnikání v zásadě podřízena totožnému režimu jako ostatní podnikatelé.**

Nadace může podnikat přímo (tj. vlastním jménem) nebo nepřímo (jako společník společnosti s ručením omezeným nebo akcionář akciové společnosti, popř. i jediný). V těchto dvou typech obchodní korporace, které jsou kapitálovými společnostmi, protože v s.r.o. je omezeno ručení jejich společníků, v akciové společnosti společníci (akcionáři) neručí za závazky a.s. vůbec.

Vyhovují tak zákonnému požadavku, že nadace nesmí být neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti (§307 odst. 2 OZ).

B. NADAČNÍ FOND

O podnikání nadačního fondu občanský zákoník mlčí. Není-li podnikání nadačního fondu OZ zakázáno, je možné. Možnost podnikání nadačního fondu pouze ve vedlejší činnosti vyplývá ze zákonem definovaného účelu nadačního fondu, kterým může být pouze účel užitečný společensky nebo hospodářsky, a nikoliv podnikání.

K podstatě podnikání a přímému a nepřímému podnikání platí pro nadační fond totéž, co pro nadace.

C. ROZDÍL MEZI VÝDĚLEČNOU ČINNOSTÍ A PODNIKÁNÍM

Nadace i nadační fond může k naplnění svého účelu realizovat vlastní programy, realizovat činnosti, které mají charakter služby – vzdělávací, kulturní, sportovní, osvětové, které jsou poskytovány za úplatu.

Z těchto činností může realizovat příjem a přitom se nebude jednat o podnikání, resp. o porušení zákazu podnikání v hlavní činnosti.

Podstatné je, že tyto činnosti jsou vykonávány **k naplnění účelu nadace či nadačního fondu a jejich motivací není dosahování zisku**. Úplata za tyto činnosti je obvykle stanovena s ohledem na nutnost dokrytí nákladů na tyto činnosti, které nejsou zajištěny z jiných zdrojů, např. dotace, dary, výnosy nadačního majetku.

Nadace a nadační fondy **spravují svůj majetek**, což může zahrnovat i jeho investování nebo pronájem.

U nadační jistiny je zákonnou podmínkou, že majetek v ní vložený **splňuje předpoklad trvalého výnosu**, který pokud vznikne, je využíván k naplňování nadačního účelu.

Správa vlastního majetku obecně není považována za podnikání a příjmy ze správy vlastního majetku nejsou příjmy z podnikání. U nadace a nadačního fondu je navíc realizace výnosů majetku jejich charakteristikou vycházející ze skutečnosti, že se jedná o účelová sdružení majetku.

Pokud by však nadace nebo nadační fond spravovaly cizí majetek za úplatu, zpravidla se bude jednat o **podnikání**.

IX. ZRUŠENÍ A LIKVIDACE

A. NADACE

ZRUŠENÍ NADACE S LIKVIDACÍ

I. Dosažením účelu (§376 OZ)

Dosažení účelu konstatuje správní rada, která současně zvolí likvidátora.

II. Rozhodnutím soudu (§377 OZ)

O zrušení nadace nemůže rozhodnout ani zakladatel ani správní rada, s výjimkou rozhodnutí o dosažení účelu. Vždy se jedná o rozhodnutí soudu.

O zrušení nadace (a shodně i nadačního fondu) je příslušný rozhodovat krajský soud (v Praze a Středočeském kraji Městský soud v Praze). Nejedná se o rejstříkové řízení, ale o rozhodování ve statusové věci právnické osoby v tzv. zvláštním řízení soudním podle zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních.

Soud zruší nadaci na návrh osoby, která na tom osvědčí právní zájem nebo i bez návrhu, jestliže:

a. Nadace vyvíjí činnost zakázanou v §145 nebo jedná v rozporu s §307 OZ.

Nadace vyvíjí činnost, která spočívá v popírání nebo omezování osobních, politických nebo jiných práv osob pro jejich národnost, pohlaví, rasu, původ, politické nebo jiné smýšlení, náboženské vyznání a sociální postavení, vyvíjí činnost spočívající v rozněcování nenávisti a nesnášenlivosti, podpoře násilí nebo řízení orgánů veřejné moci nebo výkonu veřejné správy bez zákonného zmocnění. Dalším důvodem zrušení je, že nadace podniká ve své hlavní činnosti.

b. Nadace se stane neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti – viz shora nepřímé podnikání.

c. Nadace závažně nebo opakovaně porušuje zákaz poskytování nadačních příspěvků zakladateli, členům orgánů a zaměstnancům a osobám jim blízkým – viz shora k poskytování nadačních příspěvků v nadaci.

d. Nadace neposkytuje nadační příspěvky déle než dva roky, aniž proto má vážný důvod:

Nadace nemusí poskytovat nadační příspěvky, pokud pro to má závažný důvod, např. zajišťuje činnosti, v jejichž realizaci byla zřízena a s jejich realizací není spojeno poskytování nadačních příspěvků. Na druhou stranu zákon nestanoví a ani nemůže stanovit četnost poskytování nadačních příspěvků.

e. Nadace nakládá s nadační jistinou v rozporu s §339 OZ:

Nadace používá nadační jistinu jako zástavu nebo ji jinak používá k zajištění dluhu a nejedná se o zákonnou výjimku, tj. nejedná tak za účelem zachování plynulého provozu nadací provozovaného obchodního závodu.

f. Hodnota nadační jistiny se snížila pod 500.000 Kč a tento stav trvá déle než jeden rok od konce účetního období, v němž ke snížení došlo.

g. Nadační jistina nepřináší žádný výnos po dobu delší než dva roky.

h. Není trvale možné, aby nadace nadále plnila svůj účel – posouzení délky „trvalosti“ nemožnosti plnit účel bude závislé na posouzení soudu v každém konkrétním případě.

i. Nadace nemá déle než dva roky usnášeníschopnou správní radu (§172 OZ).

j. Nadace vyvíjí nezákonnou činnost v takové míře, že to závažným způsobem narušuje veřejný pořádek, např. nadace by podporovala pěstitele marihuany.

Pokud lze důvod, který zakládá možnost zrušení nadace, odstranit, musí soud před vydáním rozhodnutí o zrušení nadace, stanovit nadaci přiměřenou lhůtu k odstranění nedostatků, např. uloží nadaci do 3 měsíců doplnit nadační jistinu nad 500.000 Kč. O zrušení nadace v takovém případě soud rozhodne až po marném uplynutí stanovené lhůty.

Soud jmenuje likvidátora, který nabývá působnosti statutárního orgánu. Likvidátor je povinen vykonávat svou funkci **s péčí řádného hospodáře.**

Činnost správní rady ani dozorčí rady/revizora jmenováním likvidátora nekončí. Správní radě zůstává částečně její působnost – schvaluje účetní závěrky, schvaluje výroční zprávu, schvaluje zprávu likvidátora o průběhu likvidace. Dozorčí rada přezkoumává účetní závěrku a vyjadřuje se k výroční zprávě.

Postup při likvidaci

Správní rada podá návrh k rejstříkovému soudu na zápis zrušení nadace do nadačního rejstříku – změna názvu nadace připojením dodatku k názvu „v likvidaci“, zápis osoby likvidátora a výzvy věřitelům k **přihlášení pohledávek** ve lhůtě 3 měsíců a 15 dnů ode dne zveřejnění výzvy v nadačním rejstříku.

Účelem likvidace je vypořádat likvidační podstatu zrušené nadace, vyrovnat dluhy věřitelům, vymoci pohledávky a naložit s čistým majetkovým zůstatkem, jenž vyplyne z likvidace (s likvidačním zůstatkem).

Likvidační podstata se skládá z majetku nadace, z pohledávek, z ostatních aktiv (peníze na bankovních účtech, cenné papíry). Likvidační podstatu zpeněží likvidátor pouze v rozsahu nutném pro vyrovnání dluhů nadace.

Likvidátor k zajištění likvidace:

a. Ukončí všechny pracovně právní vztahy a vyplatí zaměstnancům odstupné.

b. Ukončí všechny smluvní vztahy včetně provozních (nájem, pojištění, internet) - výpověď smluv (zde je nutné počítat s výpovědními lhůtami stanovenými ve smlouvách).

c. Dokončí všechny probíhající soudní spory, jsou-li takové.

d. Projedná likvidaci se Státním oblastním archivem – archivace materiálů.

e. Zajistí potřebné účetní úkony:

i. účetní závěrka ke dni předcházejícímu zrušení;

ii. zahajovací rozvaha ke dni zrušení;

iii. konečná účetní závěrka ke dni ukončení likvidace.

f. Zpracuje zprávu o průběhu likvidace a předloží ji ke schválení správní radě.

g. Vyžádá souhlas Finančního úřadu s výmazem nadace z nadačního rejstříku.

h. Naloží s likvidačním zůstatkem.

i. Podá do 30 dnů po skončení likvidace návrh na výmaz nadace z nadačního rejstříku.

Likvidace končí použitím likvidačního zůstatku. U veřejně prospěšné nadace musí být likvidační zůstatek použit k veřejně prospěšnému účelu (§378 OZ).

S likvidačním zůstatkem naloží likvidátor podle nadační listiny.

Nestanoví-li nadační listina způsob naložení s likvidačním zůstatkem, nabídne jej likvidátor nadaci s obdobným účelem. Výběr vhodné nadace je v působnosti likvidátora, není vyloučeno, aby výběr konzultoval se správní radou nadace.

Není-li možné nabídnout likvidační zůstatek nadaci s obdobným účelem např. protože se takovou nepodaří nalézt, případně oslovená vhodná nadace převzít likvidační zůstatek odmítne, nabídne likvidátor likvidační zůstatek obci, ve které má nadace sídlo.

Nepřijme-li obec nabídku do dvou měsíců, nabývá likvidační zůstatek kraj, ve kterém má nadace sídlo. Ten nemá možnost převzetí likvidačního zůstatku odmítnout.

Je-li pro to vážný důvod, může správní rada nadace rozhodnout, že se likvidační zůstatek nabídne přednostně obci, kraji nebo státu.

Specificky se nakládá s likvidačním zůstatkem, pokud je nadace příjemcem prostředků z veřejného rozpočtu (dotace). V takovém případě musí likvidátor vstoupit do jednání s poskytovatelem těchto prostředků a s příslušnou částí likvidačního zůstatku naloží podle rozhodnutí uvedeného poskytovatele.

ZRUŠENÍ NADACE BEZ LIKVIDACE – FÚZE (§382 - 390 OZ)

OZ připouští fúzi **sloučením nadace s jinou nadací** nebo fúzi sloučením nadace s **nadačním fondem**, přičemž nástupnickou osobou musí být vždy nadace. Také je nutné, aby fúze sloučením nebyla vyloučena v nadační listině a zároveň, aby slučované subjekty sloužily stejnému nebo obdobnému účelu (§382 OZ).

O sloučení těchto nadačních subjektů se pořizuje smlouva formou notářského zápisu, která musí obsahovat alespoň (§383 OZ):

- a. Údaje o názvu, sídle a identifikující údaj zúčastněných osob s uvedením, která z nich je zanikající a která nástupnická.
- b. Určení, v jaké struktuře přejímá nástupnická osoba složky vlastního kapitálu a cizího kapitálu zanikající osoby, jež nejsou závazkem.
- c. Výši nadačního kapitálu nástupnické nadace po sloučení.
- d. Dohodu o změně statutu nástupnické osoby, dochází-li v důsledku sloučení k takové změně.
- e. Rozhodný den.

Ve smlouvě o sloučení se vedle shora uvedených náležitostí uvede také:

- a. Přehled závazků zanikající nadace nebo nadačního fondu, které nástupnická nadace sloučením přejímá.
- b. Přehled pohledávek zanikající nadace nebo nadačního fondu, které nástupnická nadace přejímá.
- c. Závazek nástupnické nadace archivovat dokumenty zanikající nadace nebo nadačního fondu určené k archivaci – účetnictví, zakladatelské dokumenty apod.

Při sloučení musí být stanoven **rozhodný den** (§176 odst. 1 NOZ)[4], a to tak, aby nepředcházel den podání návrhu na zápis sloučení nadačních subjektů do nadačního rejstříku o více jak 12 měsíců.

Stanovením rozhodného dne dojde **z účetního hlediska k fikci sloučení** a bude se nadále z daňového a účetního hlediska postupovat tak, jako by přeměna k tomuto dni již proběhla; bude se tedy účtovat na účet nástupnické nadace.

Až do zápisu sloučení do nadačního rejstříku je však vhodné taktéž vést účetnictví sloučením zanikající nadace či nadačního fondu pro případ, že by ke sloučení nakonec z jakéhokoliv důvodu nedošlo.

Ke dni předcházejícímu rozhodnému dni musí zanikající nadační subjekt **uzavřít účetní knihy a sestavit konečnou účetní závěrku**: nástupnická nadace je povinna ke dni předcházejícímu rozhodnému dni sestavit mimořádnou účetní závěrku a k rozhodnému dni sestavit zahajovací rozvahu a otevřít účetní knihy (§17 odst. 3 zákona o účetnictví).

Zúčastněné nadační subjekty jsou si povinny před uzavřením smlouvy o sloučení zpřístupnit své účetnictví a poskytnout další nezbytné informace. Pokud by zveřejnění těchto skutečností zakazoval zákon nebo by jejich prozrazení mohlo způsobit zúčastněným osobám vážnou újmu, je každý, kdo se s nimi seznámí, povinen zachovat o nich **mlčenlivost**.

[4] § 176

(1) Při přeměně musí být stanoven rozhodný den, od něhož se jednání zanikající právnické osoby považuje z účetního hlediska za jednání uskutečněné na účet nástupnické právnické osoby.

(2) Ke dni předcházejícímu rozhodnému dni sestaví zanikající právnická osoba nebo právnická osoba rozdělovaná odštěpením konečnou účetní závěrku. K rozhodnému dni sestaví nástupnická právnická osoba nebo právnická osoba rozdělovaná odštěpením zahajovací rozvahu.

Dozorčí rady, případně revizoři, poté přezkoumají účetnictví zúčastněných nadačních subjektů a sestaví o nich **zprávu**, včetně stanoviska k návrhu smlouvy o sloučení a k hospodářským důsledkům sloučení.

Po sestavení této zprávy rozhodnou o sloučení (odděleně) správní rady zúčastněných subjektů **na zasedání, které musí být ohlášeno nejméně 30 dnů před jeho konáním**. Během této doby musí být zároveň všem členům těchto správních rad zpřístupněny informace, které jsou podrobně charakterizovány v ustanovení §386 odst. 1 OZ.

Dále je také nutné, aby zúčastněné osoby v této lhůtě zveřejnily společné oznámení, ve kterém uvedou, jakých osob se sloučení týká, a která z nich bude nástupnickou osobou.

Návrh na zápis sloučení do nadačního rejstříku, podepsaný také členy statutárního orgánu nástupnické osoby, podávají všechny zúčastněné nadační subjekty **společně**.

Ke dni zápisu nástupnické nadace do nadačního rejstříku dojde **k výmazu** zanikajících osob. U nástupnické nadace se do nadačního rejstříku zapíše den účinnosti sloučení a dále názvy, sídla a identifikační údaje osob, které se s nástupnickou nadací sloučili a případné další změny u nástupnické nadace.

Věřitelé zanikajících subjektů mohou do šesti měsíců od účinnosti zápisu sloučení přihlásit své pohledávky. Pokud prokážou, že se jejich dobytnost zhorší, mají právo na dostatečnou jistotu. V případě, že by věřitelé prokázali ještě před zápisem sloučení do nadačního rejstříku, že se dobytnost jejich pohledávek v důsledku sloučení podstatným způsobem zhorší, mají právo na dostatečnou jistotu ještě před tímto zápisem.

Pokud zúčastněné osoby nepodají návrh na zápis sloučení do nadačního rejstříku do šesti měsíců od uzavření smlouvy o sloučení, může kterákoliv strana **od smlouvy odstoupit**. Pokud návrh nepodají do jednoho roku od uzavření smlouvy o sloučení, platí, že od smlouvy odstoupily všechny strany. Zúčastněná osoba, která způsobilá, že návrh na zápis sloučení do nadačního rejstříku nebyl podán včas, nahradí společně a nerozdílně s členy jejího statutárního orgánu škodu z toho vzniklou. Této povinnosti se mohou zprostit, pokud prokážou, že vyvinuli dostatečné úsilí, aby byl návrh podán včas[5].

ZMĚNA NADACE NA NADAČNÍ FOND (§391 - 393 OZ)

Změna nadace na nadační fond je možná při splnění dvou podmínek:

a. Změnu výslovně připustí nadační listina.

b. Došlo ke snížení hodnoty nadační jistiny pod 500.000 Kč na dobu nikoli přechodnou.

Doba nikoli přechodná není nijak definována. Výkladově si lze pomoci i využitím dikce §377 OZ, který připouští možnost zrušení nadace rozhodnutím soudu, v případě, že se hodnota nadační jistiny sníží pod 500.000 Kč a že tento stav trvá déle než jeden rok od konce účetního období, v němž ke snížení hodnoty nadační jistiny došlo.

Doba nikoli přechodná se bude pravděpodobně pohybovat okolo oné lhůty jednoho roku. Bude však záležet na konkrétní situaci a okolnostech, za nichž ke snížení hodnoty nadační jistiny došlo.

[5] Průvodce novým Občanským zákoníkem pro nadace a nadační fondy, Kolektiv autorů pod vedením JUDr. Hany Frištenské, Fórum dárců, 2013, str. 80 -83.

O změně nadace na nadační fond rozhoduje **správní rada po předchozím vyjádření dozorčí rady nebo revizora**. Souhlas zakladatele ke konkrétnímu rozhodnutí o změně právní formy se nevyžaduje, postačuje připuštění možnosti změny nadace na nadační fond v nadační listině.

Změnou právní formy se právnická osoba neruší ani nezaniká, pouze se mění její právní poměry (§183 odst. 1 OZ). Nadačnímu fondu zůstává po změně z nadace zachováno IČO, zůstávají v platnosti všechny smluvní vztahy, všechny případné registrace či akreditace.

Nejméně 30 dnů před rozhodnutím správní rady o změně právní formy na nadační fond musí nadace zveřejnit v Obchodním věstníku (§3018 OZ) oznámení o záměru rozhodnout o této změně.

Rozhodnutí o změně právní formy musí obsahovat:

- a. Označení nadace – název, sídlo, IČO.
- b. Název nadačního fondu po změně právní formy.
- c. Rozhodný den.
- d. Údaje o členech správní rady, dozorčí rady nebo revizora nadačního fondu, které se zapisují do nadačního rejstříku.

Rozhodnutí musí mít **formu notářského zápisu**. Změna právní formy z nadace na nadační fond nabývá účinnosti dnem zápisu změny do nadačního rejstříku.

Věřitel nadace, který přihlásí svou pohledávku do šesti měsíců od doby, kdy se zápis změny právní formy nadace na nadační fond stal vůči němu účinným, může požadovat **dostatečnou jistotu**, jestliže se dobytnost jeho pohledávky v důsledku změny právní formy podstatně zhorší, např. tím, že nadační fond nebude mít dostatek prostředků na splacení pohledávky.

Pokud věřitel prokáže ještě před zápisem změny právní formy nadace na nadační fond, že se dobytost jeho pohledávky v jejím důsledku podstatně zhorší, má nárok na dostatečnou jistotu už před tímto zápisem.

B. NADAČNÍ FOND

ZRUŠENÍ NADAČNÍHO FONDU S LIKVIDACÍ

I. Dosažením účelu (§171 OZ)

Dosažení účelu konstatuje správní rada, která současně zvolí likvidátora.

II. Uplynutím doby, pro kterou byl nadační fond založen (§171 OZ)

Jestliže zakladatel v nadační listině omezí dobu trvání nadačního fondu, tj. založí nadační fond na dobu určitou, zruší se nadační fond uplynutím této doby. Uplynutí doby konstatuje správní rada, která jmenuje likvidátora.

III. Rozhodnutím správní rady

Správní rada nadačního fondu může rozhodnout o zrušení nadačního fondu pouze v případě, že není trvale možné, aby nadační fond nadále plnil svůj účel.

Taková situace může nastat, např. pokud nadační fond zcela vyčerpá své prostředky, což ze své podstaty může učinit, a nemá žádné nové zdroje majetku. Posouzení podmínky „trvalosti“ neschopnosti plnit nadační účel bude záviset na konkrétních podmínkách.

IV. Rozhodnutím soudu

Pro zrušení nadačního fondu soudem uvádí OZ v §401 jediný důvod: *Nadační fond neplní účel, ke kterému byl zřízen.* Řízení o zrušení nadačního fondu je v tomto případě možno zahájit pouze na návrh osoby, která na tom osvědčí právní zájem.

Dalšími důvody pro zrušení nadačního fondu jsou důvody dle §172 OZ, platné obecně pro všechny právnické osoby soukromého práva:

a. Nadační fond nemá déle než dva roky usnášeníschopnou správní radu.

b. Nadační fond vyvíjí nezákonnou činnost v takové míře, že to závažným způsobem narušuje veřejný pořádek, např. nadační fond by podporoval pěstitele marihuany.

Pokud lze důvod, který zakládá možnost zrušení nadačního fondu odstranit, musí soud před vydáním rozhodnutí o jeho zrušení stejně jako u nadace, stanovit přiměřenou lhůtu k odstranění nedostatků a o zrušení v takovém případě soud rozhodne až po marném uplynutí stanovené lhůty.

Soud současně s rozhodnutím o zrušení nadačního fondu jmenuje likvidátora.

Postup při likvidaci je totožný s postupem při likvidaci nadace (viz shora) s výjimkou zpeněžení likvidační podstaty, kterou u nadačního fondu může zpeněžit celou, a naložení s likvidačním zůstatkem.

OZ o likvidaci nadačního fondu a naložení s jeho likvidačním zůstatkem mlčí. Neupravuje-li naložení s likvidačním zůstatkem nadační listina nadačního fondu, postupuje se podle obecných ustanovení OZ o likvidaci právnických osob.

Při nakládání s likvidačním zůstatkem je likvidátor limitován podle §196 odst. 2 OZ v těch případech, kdy je nadační fond nabyt:

a. Dědictví nebo odkazu s podmínkou, doložením času nebo příkazem – tato omezení likvidátor dodrží.

b. Účelově vázané prostředky z veřejných rozpočtů – tyto prostředky použije podle rozhodnutí orgánu, který je poskytl.

c. Účelově vázané prostředky k dosažení veřejně prospěšného účelu – nutno dodržet účel užití.

Není-li v nadační listině určeno, jak se naloží s likvidačním zůstatkem a není-li s ním naloženo podle §196 odst. 2 OZ (viz shora), je příjemcem likvidačního zůstatku stát zastoupený v tomto případě Úřadem pro zastupování státu ve věcech majetkových.

ZRUŠENÍ NADAČNÍHO FONDU BEZ LIKVIDACE – FÚZE SLOUČENÍM

Přeměny nadačního fondu OZ s výjimkou fúze nadace s nadačním fondem, kdy nadace je nástupnickým subjektem (§382 OZ) a změny nadačního fondu na nadaci (§399 - 400 OZ), specificky neupravuje. Přeměny nadačního fondu se s uvedenou výjimkou řídí obecnou úpravou přeměn právnických osob v §174 a násl. OZ.

V dikci právní úpravy jsou u nadačního fondu možné všechny druhy přeměn, tj. **fúze sloučením nebo splynutím a rozdělením**. Lze však předpokládat, že fúze splynutím, při němž by zanikly všechny zúčastněné nadační fondy a vznikl by nový nadační fond, a rozdělením, při němž by se nadační fond rozdělil na několik nástupnických nadačních fondů, nebudou praktické.

Při sloučení nadačních fondů jeden nadační fond, jako fond zanikající, zanikne a jeho práva, povinnosti a majetek přejdou na **nástupnický nadační fond**. Na straně zanikajících (slučovaných) může být i více nadačních fondů. U postupu sloučení lze vycházet nejen z obecných ustanovení OZ, ale i z existující aplikační praxe. Postup je obdobný postupu při sloučení nadací.

Lze však předpokládat, že ke slučování nadačních fondů bude docházet častěji než ke slučování nadací. A to i z toho důvodu, že u slučovaných nadačních fondů není dána zákonná podmínka jako u nadací, a to, že musí sloužit témuž nebo obdobnému účelu.

Ve věci sloučení rozhodují správní rady slučovaných nadačních fondů. O sloučení uzavřou zúčastněné nadační fondy smlouvu o sloučení ve formě notářského zápisu.

Smlouva o sloučení obsahuje alespoň:

a. Název, sídlo a IČO slučovaných nadačních fondů s uvedením, který nadační fond je nástupnický.

b. Dohodu o změně zakládací listiny nástupnického nadačního fondu, dochází-li v důsledku sloučení k takové změně, např. ke změně účelu převzetím účelu zanikajícího nadačního fondu.

c. Rozhodný den.

Ve smlouvě o sloučení je vedle shora uvedených náležitostí dále uveden:

a. Přehled závazků zanikajícího nadačního fondu, které nástupnický nadační fond sloučením přejímá.

b. Přehled pohledávek zanikajícího nadačního fondu, které nástupnický nadační fond přejímá.

c. Závazek nástupnického nadačního fondu archivovat dokumenty zanikajícího nadačního fondu určené k archivaci – účetnictví, zakladatelské dokumenty apod.

Při sloučení musí být stanoven **rozhodný den**, a to tak, aby nepředcházel den podání návrhu na zápis sloučení nadačních fondů do nadačního rejstříku o více jak 12 měsíců. K rozhodnému dni viz shora k fúzi nadací.

Slučované nadační fondy si před schválením smlouvy o sloučení navzájem zpřístupní své účetnictví a poskytnou si další relevantní informace a písemnosti potřebné pro posouzení právních a hospodářských důsledků sloučení.

Kontrolní orgány (revizor nebo dozorčí rada) slučovaných nadačních fondů musí v přípravné fázi před uskutečněním sloučení **přezkoumat účetnictví** slučovaných nadačních fondů a zaujmout stanovisko k návrhu smlouvy o sloučení (vč. kontroly jednotlivých obsahových náležitostí) a k hospodářským důsledkům sloučení, např. zda a do jaké míry bude fúze přínosná.

Výsledkem přezkumné činnosti je **vypracování a schválení kontrolní zprávy**. Zpráva kontrolních orgánů musí poukázat na možné klady a zápory sloučení z pohledu zanikajícího nadačního fondu i z pohledu nástupnického nadačního fondu.

Zpráva může být zpracována kontrolními orgány slučovaných nadačních fondů jako **společná**. Po sestavení kontrolní zprávy rozhodne o sloučení správní rada každého ze zúčastněných nadačních fondů.

Zasedání správní rady nástupnického a správní rady zanikajícího nadačního fondu, které budou schvalovat konečné znění smlouvy o sloučení, musí být ohlášeno **nejméně třicet dnů** před jejich konáním. Zasedání správních rad je možné svolat jako společné.

Ve lhůtě 30 dnů před zasedáním správních rad musí být každému z členů správních rad slučovaných nadačních fondů zpřístupněny:

- a) Návrh smlouvy o sloučení.
- b) Upravená nadační listina nástupnického nadačního fondu, bude-li potřeba ji upravovat.
- c) Konečná účetní závěrka zanikajícího nadačního fondu a mimořádná účetní závěrka nástupnického nadačního fondu; je-li účetní závěrka sestavena z údajů ke dni, od něhož ke dni vyhotovení návrhu smlouvy o sloučení uplynulo více než šest měsíců, také mezitímní účetní závěrka příslušné osoby.

d) Zahajovací rozvaha nástupnického nadačního fondu.

e) Společná kontrolní zpráva kontrolních orgánů slučovaných nadačních fondů.

Svolá-li se ke schválení smlouvy o sloučení zasedání správních rad obou nadačních fondů jako společné, hlasují jednotlivé správní rady o návrhu smlouvy o sloučení odděleně.

Slučované nadační fondy zveřejní v Obchodním věstníku nejméně třicet dnů před zasedáním správních rad, které bude schvalovat smlouvu o sloučení, **společné oznámení o sloučení**, v němž uvedou identifikaci slučovaných nadačních fondů a který nadační fond se stane nástupnickým nadačním fondem.

Návrh na zápis sloučení do nadačního rejstříku podávají slučované nadační fondy společně. **Sloučení se stává účinným dnem zápisu do nadačního rejstříku.**

ZMĚNA NADAČNÍHO FONDU NA NADACI

OZ upravuje vedle změny nadace na nadační fond i změnu opačnou - z nadačního fondu na nadaci, která je možná, pokud takovou změnu **výslovně připustí nadační listina nadačního fondu**. Pak může o změně právní formy rozhodnout správní rada nadačního fondu po předchozím vyjádření dozorčí rady/revizora.

Možnost přeměny nadačního fondu na nadaci může být vhodným postupem v případech, kdy zakladatel má úmysl založit nadaci, ale nemá při zakládání dostatek majetku pro vložení do nadační jistiny nebo má pouze majetek v povinné minimální výši 500.000 Kč a nemá další majetek, kterým by zajistil po založení činnost nadace.

Zakladatel ale předpokládá, že v čase se majetková situace natolik změní, že bude moci být nadací, že bude chtít využívat základní výhodu nadační jistiny, kterou je **osvobození jejích výnosů od daně z příjmů**.

Rozhodnutí o změně nadačního fondu na nadaci vyžaduje formu notářského zápisu (§399 OZ).

Nejméně 30 dnů před rozhodnutím správní rady o změně právní formy na nadaci zveřejní nadační fond v Obchodním věstníku (§3018 OZ) oznámení o záměru rozhodnout o této změně.

Rozhodnutí o změně právní formy musí obsahovat alespoň:

- a. Označení nadačního fondu – název, sídlo, IČO.
- b. Název nadace po změně právní formy.

a náležitosti stanovené pro nadační listinu nadace:

- a. Jméno zakladatele/ů a jeho/jejich bydliště nebo sídlo.
- b. Údaj o výši vkladu každého zakladatele.
- c. Údaj o výši nadačního kapitálu.
- d. Počet členů správní rady nadace, jména a bydliště prvních členů správní rady a způsob, jakým členové správní rady jednají za nadaci.
- e. Počet členů dozorčí rady, jména a bydliště prvních členů dozorčí rady nebo jméno a bydliště revizora.
- f. Podmínky pro poskytování nadačních příspěvků, případně okruh osob, jímž je lze poskytnout, nebo okruh činností, které nadace bude vykonávat nebo určení, že tyto náležitosti stanoví statut nadace.

Vkládá-li při změně právní formy nadační fond do nadační jistiny nadace jiný než peněžitý majetek, musí k zápisu změny do nadačního rejstříku doložit stanovení hodnoty nadační jistiny **znaleckým posudkem**.

Věřitel nadačního fondu, který přihlásí svou pohledávku do šesti měsíců od doby, kdy se zápis změny právní formy nadačního fondu na nadaci stal vůči němu účinným, může požadovat **dostatečnou jistotu**, jestliže se dobytnost jeho pohledávky v důsledku změny právní formy podstatně zhorší.

Pokud věřitel prokáže ještě před zápisem změny právní formy z nadačního fondu na nadaci, že se dobytnost jeho pohledávky v důsledku změny právní formy podstatně zhorší, má nárok na **dostatečnou jistotu už před tímto zápisem**.

Změna právní formy z nadačního fondu na nadaci nabývá účinnosti dnem zápisu změny do nadačního rejstříku.

Právní předpisy:

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 37/2021 Sb., o evidenci skutečných majitelů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

Doporučená literatura:

Svejkovský, J., Deverová, L. a kol.: **Právnícké osoby v novém občanském zákoníku**. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013.

Ronovská K. a kol.: **Metamorfózy nadačního práva v Evropě a České republice na počátku 21. století**, Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 1. vydání, 2015.

Průvodce novým občanským zákoníkem pro nadace a nadační fondy, (online), Kolektiv autorů pod vedením JUDr. Hany Frišenské, Fórum dárců, 2013. Dostupný z [www](http://www.forumdarcu.cz).

Fórum dárců je jediný celorepublikový spolek zastřešující dárce v ČR. Na budování a rozvoji prostředí pro dárcovství pracuje Fórum dárců úspěšně již od roku 1997. Při Fóru dárců se vyprofilovaly Asociace nadací, Asociace nadačních fondů a Asociace firemních nadací a fondů, které sdružují přes pět desítek členů.

www.donorsforum.cz   www.darujspravne.cz   www.cenyforadarcu.cz
www.dendarcu.cz   www.darcovskasms.cz

Fórum dárců děkuje paní JUDr. Lence Deverové za spolupráci při přípravě této publikace.

ZDROJ obrázků a podkladů pro grafiku: CANVA

